

Doskonalenie
Kadr
Gospodarki

Malezja

Malezja

Malezja

Przewodnik rynkowy
dla przedsiębiorców

eksport

Malezja

Malezja

Malezja

Malezja

POLSKA AGENCJA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
POLISH AGENCY FOR ENTERPRISE DEVELOPMENT

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA
CENTRUM PROMOCJI

wyinternational
IMC Polska

Spis treści

	Przedmowa	3
1.	Informacje ogólne o kraju	4
1.1	Podstawowe informacje	4
1.2	Ludność, religia i język w Malezji	5
1.3	Klimat, warunki geograficzne oraz bogactwa naturalne	6
1.4	System polityczny	7
1.5	Obecna sytuacja polityczna	8
2.	Gospodarka	9
2.1	Opis gospodarki kraju	9
2.2	Charakterystyka głównych sektorów gospodarki	9
3.	Przekształcenia strukturalne, reformy i system własności	12
3.1	Zasady ochrony patentowej w Malezji	12
3.2	Ochrona znaków towarowych	12
4.	System finansowy	14
4.1	Sektor bankowy	14
4.2	Polityka dewizowa	15
4.3	Rynek kapitałowy	16
4.4	Giełda Papierów Wartościowych	16
5.	System podatkowy w Malezji	17
5.1	Zasady opodatkowania dochodu	17
5.2	Źródła dochodu podlegające opodatkowaniu	17
5.3	Podatek od firm	17
5.4	Podatek dochodowy od osób fizycznych	17
5.5	Podatek od przychodów nie wynikających ze stosunku zatrudnienia	18
5.6	Podatki od sprzedaży	18
5.7	Podatek od usług	19
5.8	Zwolnienia podatkowe z tytułu zwiększenia eksportu	19
5.9	Inwestycyjna ulga podatkowa	20
6.	Zakładanie działalności gospodarczej w Malezji	20
6.1	Formy prowadzenia działalności gospodarczej w Malezji	20
6.2	Rodzaje działalności gospodarczej	21
6.3	Procedura rejestracyjna	21
6.4	Rynek pracy w Malezji	23
7.	Handel zagraniczny i polityka handlowa	24
7.1	Handel zagraniczny	24
7.2	Stosunki gospodarcze Malezji z Unią Europejską	26
7.3	Procedury i taryfy celne	30
8.	Dotychczasowa współpraca Polski i Malezji	31
8.1	Podstawy prawno-traktatowe obowiązujące Polskę i Malezję	31
8.2	Polsko-malezyjskie stosunki gospodarcze	31
8.3	Możliwości zwiększenia polskiego eksportu	34

8.4	Ocena aktywności polskich podmiotów gospodarczych	35
8.5	Przedstawicielstwa firm polskich w Malezji	36
9.	Porady praktyczne	38
9.1	Przekraczanie granicy	38
9.2	Podróż do Malezji	38
9.3	Święta państwowe i religijne	39
9.4	Pobyty	40
9.5	Bezpieczeństwo	43
9.6	Kultura i zabytki	44
9.7	Inne porady praktyczne	45
	Źródła	47

Przedmowa

Malezja wśród krajów Azji Południowo-Wschodniej wraz z Tajlandią i Filipinami należy do szybko rozwijających się państw z dochodem 3400 USD PKB na osobę.

Rząd w Kuala Lumpur z powodzeniem stara się planowo unowocześnić gospodarkę i w perspektywie uniezależnić ją od koniunktury światowej na olej palmowy i ropę naftową, które eksportuje na bardzo dużą skalę. Z Malezją handlują wszystkie najpotężniejsze państwa świata, a przyjazny klimat inwestycyjny i wolny rynek umożliwiają robienie tam korzystnych interesów.

Polscy przedsiębiorcy sprzedają na tamtejszy rynek, wg danych CIHZ, mało towarów, bo w 2005 roku tylko na sumę niecałych 46 milionów dolarów. Import jest kilkakrotnie większy – ponad 378 milionów. Sprowadzamy głównie elektronikę, kauczuk i olej palmowy. Eksportujemy meble, chemikalia i żywność.

Przyczyn tak niekorzystnego bilansu handlowego jest kilka, do najważniejszych należy odległość i niezajomość rynku. Oddzielnymi zagadnieniami pozostają kwestie małej rozpoznawalności polskich marek towarowych na rynku, wysokie koszty ich promocji, przywiązanie Malezyjczyków do znanych marek światowych oraz brak powiązań kapitałowych firm polskich z rynkiem malezyjskim, które ograniczają konkurencyjność polskich towarów wobec produktów firm japońskich, amerykańskich i europejskich.

Niszy rynkowych, do zagospodarowania przez polskie towary jest wiele, szczegółowe informacje znajdują się w dalszej części skryptu. Skrypt wraz z cyklem szkoleń pomoże lepiej poznać ten rynek i ułatwi podjęcie decyzji o nawiązaniu współpracy z Malezją.

Redakcja „Przewodnika”, który służy jako nieodpłatna pomoc szkoleniowa w cyklu zajęć w ramach projektu PARP „Wsparcie rozwoju polskiego eksportu” serdecznie dziękuje za udostępnienie materiałów i danych statystycznych Ambasadzie Polski Kuala Lumpur, kierownictwu i pracownikom Departamentu Międzynarodowych Stosunków Dwustronnych Ministerstwa Gospodarki oraz Instytutowi Koniunktur i Cen Ministerstwa Gospodarki.

I. Informacje ogólne o kraju

I.1 Podstawowe informacje

Położenie

Malezja jest państwem położonym w Azji Południowo-Wschodniej. Zajmuje południową część Półwyspu Malajskiego (Malezja Zachodnia) oraz północną część wyspy Kalimantan (Borneo). Na łądzie graniczy z Tajlandią (506 km), na Wyspie Borneo z Brunei (381 km) i z Indonezją (1782 km).

Obszar

Powierzchnia kraju wynosi – 329 847 km² – w tym ok. 190 tys. km² stanowi Półwysep Malajski. Ponad połowę powierzchni kraju zajmują góry i wyżyny.

Stolica

Stolicą Malezji jest Kuala Lumpur, który zamieszkuje około 1,5 mln mieszkańców. Do ważniejszych miast należą również: Penang, Ipoh, Johor Baharu, Kuching i Kota Kinabalu.

Podział administracyjny

Malezja podzielona jest na 13 stanów (negeri), w tym 9 sułtanatów oraz 3 terytoria federalne (wilayah – wilayah persekutuan).

Malezja Zachodnia (Półwysep Malajski) podzielona jest na:

- Kuala Lumpur – terytorium federalne,
- Putrajaya – terytorium federalne,
- stany – Johor, Kedah, Kelantan, Malakka, Negeri Sembilan, Pahang, Perak, Perlis, Penang, Selangor, Terengganu.

Malezja Wschodnia dzieli się natomiast na:

- Labuan – terytorium federalne,
- stany – Sabah, Sarawak.

Dziewięć stanów posiada tytułarnych władców, sułtanów, którzy nazywani są również radzami (Yang di-Pertuan Besar) oraz własnych premierów (Chief Minister). Pozostałe 4 stany: Penang, Malakka, Sabah oraz Sarawak, które były w przeszłości koloniami Korony Brytyjskiej, mają obecnie tytułarnych zarządców, gubernatorów (Yang di-Pertuan Negeri) oraz premierów (Chief Minister).

Waluta

Malezyjski ringgit, nazywany także dolarem malezyjskim (RM) dzieli się na 100 senów. W obiegu są monety 1, 5, 10, 20 i 50-senowe, oraz o nominale 1 RM. Występują także banknoty o nominale 1 RM, 2 RM, 5 RM, 10 RM, 50 RM i 100 RM.

1 RM = około 1,02 PLN.

3,8 RM = 1 USD – kurs sztywny.

4 RM = około 1 Euro.

Stopień urbanizacji

Ludność miejska w Malezji stanowi 57% ogółu ludności.

Przynależność do organizacji międzynarodowych

- **AFTA** – (ASEAN Free Trade Area) – Strefa Wolnego Handlu Stowarzyszenia Państw Azji Południowo-Wschodniej,
- **CEPT** – (Common Effective Preferential Tariffs – AFTA)
- **ASEAN + 3** (CHRL, Japonia, Korea Południowa) Platforma współpracy państw tego regionu
- **APEC** (Asia Pacific Economic Cooperation) – Współpraca Gospodarcza Azji i Pacyfiku
- **ASEM** (Forum Spotkań Azja-Europa)

Malezja jest członkiem międzynarodowych organizacji gospodarczych systemu **ONZ**, takich jak: Rady Gospodarczej i Społecznej ds. Azji i Pacyfiku (**ESCAP**) i Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (**FAO**). Należy także do Światowej Organizacji Handlu (**WTO**), Banku Światowego (**IBRD**), Międzynarodowego Funduszu Walutowego (**IMF**), Azjatyckiego Banku Rozwoju (**ADB**) i Islamskiego Banku Rozwoju (**IDB**), **G-15** – (Grupa 15). Malezja jest również stroną następujących porozumień towarowych: Międzynarodowej Umowy Cynowej, Stowarzyszenia Krajów Producentów Oleju Palmowego i Międzynarodowej Umowy Kauczukowej.

1.2 Ludność, religia i język w Malezji

Ludność

Liczba mieszkańców Malezji wynosi 23,9 mln, z czego ok. 80% zamieszkuje Półwysep Malezyjski, natomiast 20% na Borneo (stan z 2005 roku).

Wśród mieszkańców Malezji największą grupę etniczną stanowią Malajowie – 47%, którzy zamieszkują głównie zachodnią część kraju, natomiast wschodnia część jest zdominowana przez Chińczyków (24% ogółu mieszkańców). Ludność autochtoniczna m.in. Dajakowie, Kalabici, Semangowie, Ibanowie, stanowi 11%, natomiast Hindusi stanowią 7% ludności. Zamieszkują oni przede wszystkim Malezję Zachodnią.

Średnia gęstość zaludnienia wynosi 74 osoby na 1 km². Dla porównania gęstość zaludnienia w Polsce wynosi 123 osoby/km².

Liczba urodzeń na 1000 osób w 2002 roku wyniosła 21,8.

Średnia długość życia mężczyzny wynosi 70,4 lat, kobiety 75,3 lata.

Religia

Duża liczba wyznań w Malezji wynika ze zróżnicowania etnicznego mieszkańców kraju. Wprawdzie islam jest religią państwową, ale konstytucja gwarantuje obywatelom wolność wyznania. Prawie wszyscy Malajowie są muzułmanami. Malezyjscy Chińczycy to głównie wyznawcy taoizmu i buddyzmu. Niektórzy członkowie chińskiej społeczności są chrześcijanami. Większość Hindusów zamieszkujących Malezję pochodzi z południa Indii i wyznaje hinduizm, część z nich należy również do wspólnoty muzułmańskiej.

Chrześcijaństwo nie zdołało zakorzenić się na Półwyspie Malajskim. Zyskało jednak znaczne wpływy w malezyjskiej części Borneo. Wiele tubylczych plemion zostało nawróconych na chrześcijaństwo, reszta nadal pozostaje wierna różnym formom animizmu.

Język

Językiem urzędowym jest „bahasa melayu”, czyli język malajski. Język angielski jest powszechnie używany i nie ma problemu w porozumiewaniu się nim. Poszczególne grupy etniczne mówią swoimi własnymi językami i dialektami.

Wszystkie rozkłady jazdy na dworcach kolejowych i autobusowych, a także tabliczki z nazwami ulic, mają również napisy w języku angielskim.

1.3 Klimat, warunki geograficzne oraz bogactwa naturalne

Klimat

W Malezji jest klimat równikowy wybitnie wilgotny, monsunowy. Wahanie temperatur są stosunkowo niewielkie i przez cały rok utrzymuje się średnia temperatura od 21°C do 32°C. Średnia roczna suma opadów waha się w granicach 2000-3000 mm, na zachodnich stokach gór dochodzi do około 4000 mm. Od października do lutego znaczne opady deszczu występują przede wszystkim na wschodnim wybrzeżu Półwyspu Malajskiego oraz w stanach Sabah i Sarawak, natomiast na zachodnim wybrzeżu należy liczyć się z pewnymi opadami od kwietnia do maja oraz od października do listopada. W Malezji jest bardzo wysoka wilgotność względna powietrza, która przekracza 80-85%.

Bogactwa naturalne

Malezja jest bogata w cynę, ropę naftową, drewno, miedź, rudy żelaza, gaz naturalny, boksyt.

Warunki geograficzne

Malezja jest krajem górzysto-wyżynnym. Nizinne obszary Malezji znajdują się jedynie na nadbrzeżach.

Ponad połowę powierzchni kraju zajmują góry i wyżyny. W Malezji Zachodniej znajdują się zerodowane pasma górskie o przebiegu południkowym z najwyższym szczytem Półwyspu Malajskiego Tahan, którego wysokość wynosi 2190 m. Góry zbudowane są przeważnie z granitów, kwarcytów, łupków i wapieni. W Malezji Wschodniej występują liczne, silnie rozczłonkowane pasma górskie z najwyższym masywem Crocker (Kinabalu, 4101 m – najwyższy szczyt Malezji i Borneo), wypiętrzone w orogenezie alpejskiej, zbudowane głównie z piaszczyców i wapieni. Wzdłuż wybrzeży, w obydwu częściach kraju, rozciągają się rozległe i zabagnione niziny. Dodatkowo rzeźbę Malezji Zachodniej urozmaicają formy krasowe oraz wały piaszczyste o długości około 20 km. Są one równoległe do linii brzegowej wschodniego wybrzeża. Malezja posiada także niewielkie przybrzeżne wyspy: Penang i Tioman w Malezji Zachodniej, a także Banggai i Labuan w Malezji Wschodniej.

Malezja poprzecinana jest gęstą siecią rzeczną, złożoną z krótkich, zasobnych w wodę rzek. Do największych należą: Parang, której długość wynosi 434 km i uchodzi do Morza Południowochińskiego, Perak, który uchodzi do cieśniny Malakka w Malezji Zachodniej oraz Rajang w Malezji Wschodniej. Są tu wiecznie zielone lasy równikowe, w których rośnie około 3 tys. gatunków drzew. Pokrywają one w sumie 58% powierzchni kraju.

Malajski las deszczowy to najbardziej zwarty i bogaty ekosystem świata. Żyje tam 14 500 gatunków roślin, 600 gatunków ptaków, 210 gatunków ssaków, 150 gatunków żab, 140 gatunków węży, 80 gatunków jaszczurek i niezliczona ilość gatunków owadów, a także wiele innych organizmów żywych.

1.4 System polityczny

Ustrój polityczny

Malezja jest federacyjną monarchią konstytucyjną, która powstała w 1963 roku w rezultacie połączenia Federacji Malajskiej. Głową państwa jest król, który jest wybierany na 5 lat przez Zgromadzenie Władców (należą do nich władcy i gubernatorzy stanów). Aktualnie, dwunastym z kolei królem jest Sułtan stanu Perlis – Tuanku Syed Sirajuddin Ibni Al-Marhum Tuanku Syed Putra Jamalullail.

Sejm i senat

Władza ustawodawcza należy do dwuizbowego parlamentu: Izby Posłów (219 parlamentarzystów wybieranych w pięcioprzymiotnikowych wyborach powszechnych, na 5-letnią kadencję) i Senatu (kadencja 6-letnia, 69 senatorów, z których 43 mianowanych jest przez króla a 26 senatorów wybieranych przez stanowe zgromadzenie ustawodawcze).

Rząd

Władzę wykonawczą sprawuje rząd na czele z premierem mianowanym przez króla. Stany Malezji mają autonomię wewnętrzną (z wyjątkiem spraw zagranicznych, obrony, finansów, oświaty i obywatelstwa) z własną konstytucją i organami władzy. Obecny gabinet został zaprzysiężony w marcu 2004 roku.

Od 31 października 2003 roku na czele rządu stoi YAB Dato'Seri Abdullah bin Hj Ahmad Badawi, pełniąc równocześnie funkcję Ministra Finansów oraz Ministra Spraw Wewnętrznych.

Wicepremier i Minister Obrony: Datuk Seri Najib Tun Razak.

Minister Spraw Zagranicznych: Datuk Seri Syed Hamid Albar.

Minister Handlu Międzynarodowego i Przemysłu: Datuk Seri Rafidah Aziz.

Partie polityczne w Malezji

W układzie sił politycznych Malezji najważniejszą rolę odgrywa Front Narodowy (Barisan Nasional), będący koalicją 13 lokalnych partii, w której dominujące pozycje zajmują: Zjednoczona Narodowa Organizacja Malajów (UMNO) sprawująca władzę od 1957 roku i reprezentująca interesy malezyjskiej większości społeczeństwa (członkowie UMNO zajmują praktycznie wszystkie kluczowe stanowiska w rządzie i administracji państwowej Malezji), Stowarzyszenie Malezyjskich Chińczyków (MCA) oraz Kongres Malajskich Indusów (MIC).

Najważniejszymi partiami opozycyjnymi są:

- Partia Akcji Demokratycznej (DAP), grupująca głównie osoby narodowości chińskiej,
- Partia Islamska (PAS), reprezentująca skrajnie prawicową opozycję o charakterze religijno-nacjonalistycznym,
- Ruch Sprawiedliwości Społecznej (KEADILAN).

1.5 Obecna sytuacja polityczna

Sytuacja polityczna w Malezji jest obecnie bardzo stabilna. Zagrożenie atakami terrorystycznymi przez radykalnych islamistów jest niewielkie i praktycznie tylko ze strony organizacji działających na Filipinach. Stosunek władz malezyjskich do terrorystów jest bardzo zdecydowany. Władze tępią wszelkie przejawy agresji wobec wyznawców innych religii.

2. Gospodarka

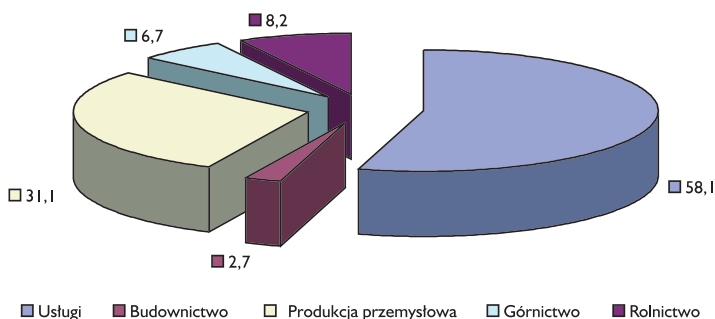
2.1 Opis gospodarki kraju

Gospodarka Malezji jest przede wszystkim nastawiona na eksport swoich towarów i bogactw naturalnych przez co jest mocno uzależniona od koniunktury światowej. Długofalowe działania rządu skierowane są na relatywne uniezależnianie się od trendów i koniunktury światowej.

W roku 2005 gospodarka Malezji z powodzeniem wykorzystała występujące światowe trendy gospodarcze. Był to kolejny rok dynamicznego wzrostu gospodarczego. Wprowadzenie kraju na ścieżkę przyspieszonego wzrostu gospodarczego, w relatywnie krótkim okresie czasu, stało się możliwe dzięki konsekwentnej realizacji założeń polityki gospodarczej Malezji, która jest jednym z szybciej rozwijających się krajów Azji Południowo-Wschodniej.

Wzrost ten spowodowany jest m.in. dużą ilością inwestycji zagranicznych.

PKB Malezji według sektorów gospodarki w 2005 roku

Źródło: Bank Negara Malaysia – obliczenia własne

2.2 Charakterystyka głównych sektorów gospodarki

Przemysł

Bardzo dynamicznie rozwijającym się sektorem gospodarczym Malezji jest sektor przemysłowy, który w roku 2005 odnotował wzrost o 4,9% (dla porównania rok 2004-9,8%, rok 2003 – 8,4%, rok 2002 – 4,3 % z wyjątkiem roku 2001, kiedy to odnotowano ujemny wskaźnik wzrostu – minus 5,9%). Wyniki tego sektora byłyby z pewnością lepsze, gdyby nie osłabienie światowego trendu koniunkturalnego na rynku półprzewodników, telefonii komórkowej oraz na rynku komputerowym. Ponadto konkurencja z Chin i Wietnamu wpłynęła na spadek produkcji na eksport. Czę-

ściowo ujemny wpływ chwilowego osłabienia koniunktury na światowym rynku elektroniki łagodził rozbudzony mocno popyt na rynku wewnętrznym Malezji, zarówno w zakresie wyrobów elektronicznych, jak i innych wyrobów przemysłowych, m.in. sprzęt AGD. Utrzymywał się, od dłuższego czasu, relatywnie wysoki popyt na towary surowcowe produkowane i eksportowane przez Malezję – kaczuk, chemikalia, drewno.

Główną, zdecydowanie proeksportową gałęzią produkcji przemysłowej Malezji, pozostaje przemysł elektroniczny, którego wyroby stanowią największą pozycję w malezyjskim eksporcie. Charakter proeksportowy mają: przemysł chemiczny, petrochemiczny, wyrobów gumowych oraz drzewny. W miarę dynamicznie rozwijają się również inne proeksportowe gałęzie produkcji przemysłowej (pomimo silnej konkurencji chińskiej), a mianowicie przemysł tekstylny, obuwniczy oraz produkcja biżuterii.

W produkcji przemysłowej zorientowanej na rynek krajowy dominuje przemysł środków transportu oraz przemysł spożywczy, którego dalszy rozwój, szczególnie w okresie bieżącej pięcioletki, będzie dodatkowo wspierany przez rząd Malezji w wyniku wcześniej podjętych decyzji o stopniowym uniezależnianiu się Malezji od importu żywności z zagranicy.

Rolnictwo

Umiarkowane wskaźniki wzrostu w roku 2005 odnotowało rolnictwo (ponad 8% udziału w PKB Malezji, przy zatrudnieniu 1,41 mln pracowników – 12,9%) oraz leśnictwo i rybołówstwo (wzrost o 2,1%; dla porównania rok 2005 – 5,0% oraz rok 2004 – 5,6%). Wzrost wartości produkcji sektora rolniczego w roku 2005, Malezja zawdzięcza, zarówno rosnącej produkcji oleju palmowego, jak i stale postępującej zwwyżce cen tego surowca w handlu międzynarodowym oraz silnie rozwijającej się produkcji drobiu.

Olej palmowy to dla Malezji największy rolniczy produkt eksportowy (powoli ale systematycznie wypierający inne uprawy rolnicze, np. kakao). W latach 2000-2005 nastąpił prawie 38% wzrost produkcji oleju palmowego, co pozycjonuje Malezję w grupie wiodących producentów i eksporterów tego surowca w skali światowej. W 2005 roku łączna produkcja zamknęła się wielkością 14,96 mln ton – wzrost o 7% w porównaniu do roku 2004.

Przyczynił się do tego zwiększony areal upraw palmy olejowej, zwłaszcza w stanach Sabah i Sarawak (Borneo), wzrost wydajności pracy oraz produktywność z jednego hektara.

Spadła również produkcja kakao o 12% (2005 r.), do poziomu 28 tys. ton. Główną przyczyną pogorszonych zbiorów była plaga szarańczy oraz niedostateczna ilość użytych nawozów sztucznych i pestycydów z uwagi na wzrost ich cen.

W drugiej połowie 2004 roku wyraźnie zwiększyła się produkcja kauczuku naturalnego, m.in. w wyniku wprowadzenia nowych technologii nacinania drzew kauczukowych i pozyskiwania mleczka kauczukowego, w odpowiedzi na utrzymywanie się wysokich cen tego surowca na rynkach światowych.

W przypadku produktów leśnictwa, postępujący wzrost ich produkcji i eksportu w latach 2001 – 2005, (w związku z utrzymującym się znacznym popytem na drewno tropikalne na rynkach światowych), będzie w okresie następnych lat pod zdecydowanie większą kontrolą państwa, w związku z przyjętym przez rząd bardziej restrykcyjnym, z punktu widzenia ochrony środowiska, programem zarządzania i gospodarowania zasobami leśnymi Malezji.

Górnictwo

Stosunkowo dużą dynamikę wzrostu wykazuje sektor górniczy. Średnioroczne tempo wzrostu tego sektora w okresie ostatnich pięciu lat wyniosło 3,5%, głównie za sprawą wzrostu wydobycia gazu ziemnego przy zmieniającej się wielkości wydobycia ropy naftowej (ustalenia krajów członkowskich OPEC). Jeśli na przykład w roku 2004, wydobycie ropy naftowej wyniosło 762 318 baryłek dziennie, to w roku 2005 tylko 726 860 baryłek dziennie i było o 4,8% mniejsze w porównaniu do roku 2004. Wpływy dewizowe ze zrealizowanego eksportu zmniejszyły się jedynie o 2%, w porównaniu do roku 2004.

W przypadku gazu ziemnego, od wielu lat wzrostowi jego wydobycia (w związku z odkryciem i rozpoczęciem eksploatacji w latach 2002-2004 nowych złóż ropy naftowej i gazu w stanie Sabah) towarzyszy wzrost cen gazu na rynkach światowych. W 2004 roku malezyjski eksport gazu ziemnego wyniósł 20.729 tys. ton o wartości 17,08 mld RM, co stanowiło wzrost o 19,7 % w porównaniu do roku 2003, natomiast w 2005 roku wzrost ten wyniósł 5,9% w stosunku do roku 2004.

Kopalnictwo innych bogactw naturalnych Malezji – cyny powoli ale systematycznie spada z uwagi na wyczerpywanie się jej zasobów. W latach 2000-2004, wydobycie cyny zmniejszyło się z poziomu 6,3 tys. ton do 2,7 tys. ton w roku 2004, przy nieznacznie większym wydobyciu tego surowca w roku 2005 – 2,8 tys. ton.

Usługi

W roku 2005 największą dynamikę wzrostu odnotował malezyjski sektor usług (w tym usługi komunalne, gastronomiczne, telekomunikacyjne, transportowe, magazynowe, turystyka, bankowość, ubezpieczenia, usługi medyczne, handel oraz pośrednictwo w handlu nieruchomościami). W latach 2001-2005 był to jeden z najbardziej dynamicznie rozwijających się sektorów gospodarczych Malezji, wykazując z roku na rok średnioroczne tempo wzrostu powyżej 6% (w 2005 r. 6,5%).

Udział usług w tworzeniu PKB wyniósł 58,9 % w roku 2005. Odnotowuje się znaczny wzrost usług świadczonych przez sektor prywatny, a mianowicie prywatne usługi medyczne, sanatoryjne, prywatne – średnie i wyższe szkolnictwo (zarówno dla uczniów i studentów malezyjskich, jak i zagranicznych), usługi turystyczne, w tym zyskująca na popularności agroturystyka.

3. Przekształcenia strukturalne, reformy i system własności

3.1 Zasady ochrony patentowej w Malezji

Każdy obywatel Malezji lub stały rezydent (osoba mająca prawo pobytu i pracy) może bezpośrednio wnioskować o ochronę patentową. Obcokrajowiec może wnioskować o ochronę patentową do Urzędu Patentowego Malezji wyłącznie za pośrednictwem zarejestrowanego agenta, działającego w imieniu tej osoby.

Podobnie do ustawodawstwa innych państw, wynalazek może podlegać ochronie patentowej, jeżeli ma cechy nowości, ma cechy wynalazku oraz użyteczności przemysłowej. Ustawa o Patentach określa okres ochrony patentowej na 20 lat od daty złożenia stosownego wniosku w sprawie ochrony patentowej. Ustawa określa także okres nowatorstwa wynalazku, podlegającego ochronie wynalazku na 10 lat. Właściciel patentu ma prawo używania wynalazku, przekazania (zbycia) wynikających z tego praw całkowitych lub częściowych pod warunkiem zawarcia umowy licencyjnej.

3.2 Ochrona znaków towarowych

Ochrona znaku towarowego określona jest Ustawą o Znakach Towarowych z 1976 roku oraz przez stosowne przepisy wykonawcze do ustawy. Określa ona zasady ochrony rejestrowanych znaków towarowych w Malezji. Żadna osoba ani firma, inna niż właściciel lub uprawniony przez niego użytkownik znaku, nie może go używać po zarejestrowaniu.

Przeciwko osobom naruszającym Ustawę o Znakach Towarowych, mogą zostać podjęte działania prawne. Okres ochrony znaku towarowego wynosi 10 lat, może zostać odnowiony na okres kolejnych 10 lat każdorazowo, po upływie tego okresu. Właściciel znaku towarowego lub znaku usługi ma prawo do przekazania (zbycia) wynikających z tego praw, pod warunkiem zawarcia umowy licencyjnej. Rejestracja uznanych

znaków towarowych w Malezji przez nieupoważnione do tego osoby jest zakazana, stanowiąc zaporę dla zakazu importu do Malezji podrobionych (fałszywych) produktów znanych firm. O ochronę znaku towarowego może wystąpić obywatel Malezji lub stały rezydent i wnioskować o ochronę patentową bezpośrednio. Obcokrajowiec może wnioskować o ochronę patentową do Urzędu Patentowego Malezji wyłącznie za pośrednictwem zarejestrowanego agenta, działającego w imieniu tej osoby.

Wzory przemysłowe

Wzory przemysłowe mogą zostać zarejestrowane, jeżeli zawierają cechy nowości i nie zawierają wyłącznie opisu sposobu wykonania przedmiotu lub wzoru dla spełnienia wyłącznie określonej funkcji. Ponadto wzór przemysłowy nie może być zależny od pojawienia się jakiegokolwiek innego wzoru, którego stanowiłby integralną całość.

Wnioskodawcy krajowi wnioskuje o rejestrację wzoru samodzielnie lub za pośrednictwem osoby posiadającej uprawnienia rejestrowanego agenta wzoru przemysłowego. Osoby zagraniczne składają wnioski wyłącznie za pośrednictwem osoby posiadającej uprawnienia rejestrowanego agenta wzoru przemysłowego.

Wzory przemysłowe podlegają ochronie w okresie wstępnym pięciu lat z możliwością przedłużenia na dwa kolejne okresy pięcioletnie, zapewniając ochronę na okres piętnastu lat.

Wzory użytkowe

Ustawa o wzorach użytkowych zapewnia ochronę wzoru użytkowego pod warunkiem, że jest on dziełem twórczym, powstałym w nieskrępowanych niczym okolicznościach (warunkach). Wzory użytkowe nie podlegają rejestracji.

Okres ochronny wzoru użytkowego wynosi 10 lat od momentu rozpoczęcia użytkowania w celach handlowych lub 15 lat w przypadku braku cech handlowej eksploatacji wzoru użytkowego. Ustawa zapewnia postępowanie prawne w przypadku naruszenia praw wynikających z posiadania wzoru użytkowego. Prawo do eksploatacji wzoru użytkowego jest zbywalne i może być przeniesione drogą zakupu, przyznania licencji, aktu woli (oświadczenia) lub przez akt prawny.

4. System finansowy

System finansowy Malezji jest dobrze zorganizowany i w zasadzie odpowiada wymogom kraju o gospodarce wolnorynkowej.

4.1 Sektor bankowy

Bank Centralny

Bank Centralny Malezji (Bank Negara Malaysia) nadzoruje sektor bankowy i sektor firm ubezpieczeniowych. Prowadzi działalność emisyjną waluty narodowej, występuje jako bank i doradca bankowy rządu, administruje zasadami narodowych przepływów finansowych z zagranicą oraz może występować jako pożyczkodawca (lender of last resort).

Instytucje finansowe

Jedenaście krajowych oraz trzynaście zagranicznych banków komercyjnych oferuje usługi poprzez sieć 1 634 oddziałów w całym kraju. Ponadto 22 banki zagraniczne posiadają biura przedstawicielskie, które nie prowadzą normalnej działalności bankowej, zapewniając jedynie kontakt i przepływ informacji między zainteresowanymi podmiotami gospodarczymi w Malezji wraz z bankiem macierzystym i biurami oraz przedstawicielstwami tego banku w innych państwach.

Banki handlowe zapewniają szeroki wachlarz usług przez 17 oddziałów – niektóre z nich powiązane są z bankami inwestycyjnymi za granicą. Banki handlowe odgrywają znaczną rolę w finansowaniu transakcji krótkoterminowych oraz operacjach gromadzenia kapitałów krótkoterminowych włącznie z operacjami spłaty zadłużenia, finansowania firm i usług doradczych, emisji akcji przedsiębiorstw oraz zarządzania inwestycjami portfelowymi.

W Malezji działają także dwa banki islamskie, zapewniające usługi konwencjonalne w zgodności z prawem islamskim. Bank Islam Malaysia Berhad posiada 83 oddziały w całym kraju, a Bank Muamalat Malaysia Berhad posiada 46 oddziałów.

Działa także kilka instytucji finansujących operacje rozwojowe, które specjalizują się w kredytowaniu długoterminowym, operacjach kapitałowych oraz gwarancjach kredytowych. Instytucje te zwykle zapewniają także usługi doradcze i konsultacyjne w identyfikacji nowych projektów, udzielaniu pomocy technicznej i w zarządzaniu.

Exim Bank finansuje i ułatwia kredytowanie operacji handlu zagranicznego oraz inwestycji w Malezji, koncentrując się na średnio i długoterminowych kredytach dla malezyjskich eksporterów i inwestorów oraz dla zakupu towarów malezyjskich. Inna instytucja Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (Malaysian Export Credits Insurance Corporation MECIB), ubezpiecza i gwarantuje transakcje handlu zagranicznego.

4.2 Polityka dewizowa

Od maja 2001 roku obowiązuje zasada swobodnego transferu środków dewizowych dla każdej inwestycji zagranicznej w Malezji, włącznie z rynkiem kapitałowym. Zasady przepływu kapitału pozostają względnie liberalne, łącznie z polityką monitorowania płatności oraz napływu należności i faktur.

Wraz z postępującą liberalizacją, zasady wymiany dewiz są następujące:

- **Rachunki Dewizowe Osób Zagranicznych**
 - Banki komercyjne i handlowe mogą otwierać rachunki dewizowe obcokrajowcom w walutach obcych. Nie ma ograniczeń w dokonywaniu operacji na tych rachunkach.
- **Rachunki Dewizowe Osób Krajowych**
 - Malajczycy mogą otwierać rachunki dewizowe w bankach komercyjnych w celu obsługi transakcji eksportowych od 1 mln do 10 mln USD w zależności od faktur eksportowych.

Zagregowany limit w USD	Średni miesięczny zafakturowany wynik eksportu w MYR (USD)
1 000 000	do 1 000 000 (1 325 000)
3 000 000	od 5 000 000 (1 325 000) do 10 000 000 (2 650 000)
5 000 000	od 10 000 000 (2 650 000) do 20 000 000 (5 300 000)
10 000 000	ponad 20 000 000 (5 300 000)

Firmy korzystające z krajowych kredytów, mogą otwierać rachunki dewizowe w walutach zagranicznych dla regulowania innych należności niż procedury eksportowe, do zagregowanej wysokości 500 000 USD w komercyjnych bankach Malezji i w licencjonowanych bankach zamorskich strefy Labuanu.

Firmy nie korzystające z kredytów krajowych mogą otwierać rachunki dewizowe w walutach zagranicznych w zamorskich bankach komercyjnych stref wolnego handlu (Labuan) i w zagranicznych oddziałach banków malezyjskich dla regulowania innych należności niż procedury eksportowe, bez ograniczenia co do limitu zagregowanej wysokości.

Osoby fizyczne na stałe zamieszkałe w Malezji mogą także otwierać rachunki dewizowe w walutach zagranicznych dla celów kształcenia za granicą oraz zatrudnienia do zagregowanej wysokości 100 000 USD w komercyjnych bankach Malezji i w licencjonowanych bankach zamorskich strefy Labuanu oraz do wysokości 50 000 USD w bankach zagranicznych.

4.3 Rynek kapitałowy

Komisja Papierów Wartościowych

Komisja Papierów Wartościowych została powołana do życia w 1993 roku i ma na celu stymulowanie rozwoju rynku papierów wartościowych i rynku operacji finansowych.

Reguluje sprawy związane z papierami wartościowymi i transakcjami typu future i forward, przejęciem i łączeniem się przedsiębiorstw oraz funduszy inwestycyjnych.

Jako organ rejestrowy dla prospektów emisyjnych firm, jest także organem zatwierdzającym emisję akcji i obligacji firm. Komisja nadzoruje wszystkie osoby licencjonowane, giełdy, domy clearingowe i centralnych depozytariuszy, podejmuje działania dla właściwego zachowania się na rynku instytucji rynkowych i osób posiadających licencje w związku z operacjami na papierach wartościowych.

4.4 Giełda Papierów Wartościowych

Giełda Papierów Wartościowych w Kuala Lumpur (The Kuala Lumpur Stock Exchange – KLSE) jest jedyną giełdą działającą w Malezji. Obecnie KLSE jest jedną z największych giełd w Azji rejestrującą działalność 860 firm. Firmy reprezentują różne sektory działalności gospodarczej, włącznie z przemysłem surowcowym takim jak górnictwo i plantacje, sektorem finansowym, budownictwem, technologią, sektorem infrastruktury oraz handlu i usług.

Firmy znajdujące się na liście KLSE podzielone są na trzy grupy w zależności od wielkości:

- Grupa Główna dla firm o dużym kapitale,
- Grupa Druga dla małych i średnich firm,
- MESDAQ (Malaysian Exchange of Securities Dealing and Automated Quotation) dla firm sektora IT i rozwojowych.

Giełda posiada w pełni z informatyzowany system transakcji, włącznie ze sprawozdawczością prowadzoną w czasie rzeczywistym i obsługą klientów indywidualnych, połączoną ze stałym monitoringiem i zarządzaniem ryzyka przez inwestorów.

Centralny Malezyjski Depozyt Papierów Wartościowych (The Malaysian Central Depository MCD) świadczy usługi w zakresie deponowania papierów wartościowych przez Centralny System Depozycyjny (Central Depository System CDS). Deponowanie papierów wartościowych, zmiana właściciela i jakiegokolwiek operacje z tym związane są rejestrowane przy użyciu systemu elektronicznego w sposób zapewniający bezpieczeństwo i pewność poprawnego przeprowadzenia transakcji.

5. System podatkowy w Malezji

5.1 Zasady opodatkowania dochodu

W Malezji obowiązuje zasada terytorialności, co znaczy że wszelkie dochody osób fizycznych i podmiotów gospodarczych powstałe lub pochodzące z Malezji podlegają opodatkowaniu. W przypadku dochodu powstałego poza Malezją, a następnie jego transferu do Malezji przez firmy oraz osoby fizyczne nie będące rezydentami Malezji, nie odprowadza się podatku.

Ponieważ określenie firmy rezydującej nie jest w pełni ścisłe, na mocy orzeczenia sądowego uznano, że decydujące jest miejsce, gdzie odbywają się zebrania rady nadzorczej. Malezja podpisała umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania z 47 państwami, w tym z Polską.

5.2 Źródła dochodu podlegające opodatkowaniu

Dochody z następujących źródeł podlegają opodatkowaniu w Malezji:

- przychody i zyski z handlu, wykonywania zawodu i prowadzenia działalności gospodarczej,
- przychody i zyski wynikające ze stosunku zatrudnienia,
- dywidendy i odsetki,
- dochody z wynajmu, opłaty za prawa autorskie, pobierane składki,
- emerytury, renty i inne dochody o regularnym charakterze,
- inne przychody i zyski.

Dochód podlegający opodatkowaniu ustala się po uwzględnieniu przysługujących ulg podatkowych, jak podlegające odliczeniu wydatki poniesione dla wygenerowania przychodu, ulgi inwestycyjne oraz inne ulgi i zachęty.

5.3 Podatek od firm

Każdy dochód firmy powstały w Malezji podlega opodatkowaniu, niezależnie czy firmy rezydującej w Malezji, czy też firmy zagranicznej.

Wysokość podatku od przedsiębiorstw wynosi 28%, a w przypadku firm związanych z wydobyciem ropy naftowej – 38%.

5.4 Podatek dochodowy od osób fizycznych

Podatek dochodowy od osób fizycznych posiadających prawo stałego pobytu

Stawki podatkowe dla tej kategorii osób wahają się w granicach od 0% do 28%, w zależności od wysokości uzyskanych dochodów.

Podatek nalicza się po uwzględnieniu odliczeń przysługujących m.in. na współmałżonka, niezamężne dzieci do lat 18, wydatki na leczenie rodziców, wydatki na leczenie poważnych schorzeń i badania lekarskie, podstawową pomoc dla członków rodziny dotkniętych inwalidztwem oraz płacone składki na ubezpieczenie emerytalne, ubezpieczenie na życie, zdrowotne i edukacyjne. Osoby zarabiające poniżej 35 tys. RM rocznie mogą odpisać od podatku kwotę 350 RM oraz wszelkie opłaty urzędowe poniesione w przeciągu roku, jak np. za wydanie pozwolenia pracy i inne. Raz na pięć lat mogą również odliczyć od podatku 400 RM z tytułu zakupu komputera.

Podatek dochodowy od osób fizycznych nieposiadających prawa stałego pobytu

Osoby, które nie posiadają prawa stałego pobytu (status rezydenta) w Malezji płacą podatek w wysokości 28% od uzyskanego dochodu. Nie przysługują im kwoty wolne od podatku, mogą natomiast wystąpić o zwrot opłaty urzędowej za wydanie pozwolenia pracy w Malezji.

5.5 Podatek od przychodów nie wynikających ze stosunku zatrudnienia (withholding tax)

Osoby, które nie posiadają prawa stałego pobytu w Malezji płacą tzw. withholding tax od następujących dochodów:

- wynajem lub wypożyczenie ruchomych własności, porady techniczne, usługi instalacji maszyn i urządzeń opodatkowane są w wysokości 10%. Od 21 września 2003 roku przychody za powyższe usługi świadczone za granicą są zwolnione z withholding tax,
- tantiemy za prawa autorskie – podatek wynosi 10%,
- odsetki bankowe – podatek wynosi 15%,
- występy estradowe – podatek wynosi 15%.

Pracownik przybywający do Malezji na czas krótszy niż 60 dni jest zwolniony z withholding tax.

5.6 Podatki od sprzedaży

Podatek od sprzedaży nieruchomości

Podatek ten jest płacony od zbycia nieruchomości, w którym to pojęciu mieści się ziemia, budynki, a także udziały w agencjach nieruchomości.

Wysokość tego podatku waha się od 0% do 30% w zależności od czasu, przez jaki nieruchomość należała do osoby lub instytucji zbywającej (minimalnie – po 5-ciu peł-

nych latach podatek wynosi 0% od osoby fizycznej i 5% od firmy, maksymalnie w ciągu 2 lat od nabycia – 30%).

Osoby, które nie posiadają prawa stałego pobytu płacą go w wysokości 30% przez pierwszych 5 lat od nabycia, potem 5%.

Podatek od sprzedaży

Podatek od sprzedaży jest podatkiem płaconym jednorazowo, naliczanym od wartości i nakładanym na produkty w momencie importu lub wytworzenia. Zasady pobierania podatku od sprzedaży reguluje Sales Tax Act 1972.

Producenci wytwarzający produkty podlegające podatkowi od sprzedaży muszą posiadać, w myśl Sales Tax Act 1972, licencję na naliczanie tego podatku, jednak w przypadku producentów o sprzedaży rocznej mniejszej niż 100 tys. RM i firm posiadających status licencjonowanego zakładu produkcyjnego – licencja nie jest konieczna.

Wysokość podatku od sprzedaży wynosi:

- 10% – na większość produktów,
- 5% – owoce, część artykułów żywnościowych, materiały budowlane,
- 25% – na papierosy,
- 20% – na alkohole.

5.7 Podatek od usług

Stawka podatku od usług wynosi 5%.

Podatkowi temu podlega szeroki zakres towarów i usług, np. artykuły żywnościowe, napoje i tytoń, które dostarczane są w ramach świadczonych usług, jak też i same usługi: np. hotelarskie, gastronomiczne, wystawiennicze, reklamowe, konsultacyjne, architektoniczne, ubezpieczeniowe, lekarskie, naprawy i inne. Od 1 stycznia 2003 roku z podatku tego zwolnione są usługi świadczone wzajemnie przez firmy należące do jednej grupy.

5.8 Zwolnienia podatkowe z tytułu zwiększenia eksportu

Ulga ta ma na celu promowanie eksportu przedsiębiorstw produkcyjnych i jest przyznawana w postaci:

- odpisu od dochodu statutowego 10% wartości zwiększonego eksportu pod warunkiem, że wartość dodana w produkcie eksportowanym wynosi co najmniej 30%,
- odpisu od dochodu statutowego 15% wartości zwiększonego eksportu pod warunkiem, że wartość dodana w produkcie eksportowanym wynosi co najmniej 50%.

Aplikacje o przyznanie tej ulgi składa się w Urzędzie Podatkowym (Inland Revenue Board).

Firmy będące w posiadaniu malezyjskim, osiągające znaczące wyniki w zakresie zwiększania eksportu, od 2003 roku mogą ubiegać się o zwolnienia podatkowe w wysokości od 20% do nawet 100% wartości podatku dochodowego.

5.9 Inwestycyjna ulga podatkowa

Firma może starać się o inwestycyjną ulgę podatkową (ITA). Firma, której przyznana zostanie ta ulga, może odpisać od podstawy naliczenia podatku 60% swoich wydatków poniesionych w przeciągu 5 lat na zakup środków trwałych (może to być fabryka, jej wydział, maszyny i urządzenia), związanych z zaaprobowanym projektem produkcyjnym. Okres liczy się od daty pierwszego kwalifikowanego zakupu.

Firma może zrezygnować z tej ulgi na rzecz odpisu 70% od należnego podatku dochodowego w przeciągu 5 lat. Niezrealizowany odpis może zostać przesunięty na dalsze lata aż do całkowitego wykorzystania.

Firmy, których działalność zlokalizowana zostanie w stanach Sabah i Sarawak (na Borneo) oraz w tzw. wschodnim korytarzu Półwyspu Malajskiego, mogą odliczyć 80% poniesionych wydatków kapitałowych z opcją zamiany na odpis 85% od podstawy podatku dochodowego.

6. Zakładanie działalności gospodarczej w Malezji

6.1 Formy prowadzenia działalności gospodarczej w Malezji

Ustawodawstwo malezyjskie przewiduje następujące formy prowadzenia działalności gospodarczej:

- przedsiębiorstwo z jednoosobową własnością (Sole Proprietorship),
- spółka osób fizycznych (Partnership), dwóch lub więcej, lecz nie przekraczająca liczby dwudziestu osób. Partnerzy są odpowiedzialni za długi i inne zobowiązania swoją własnością prywatną, jeśli wartość majątku firmy nie wystarcza do pokrycia tychże zobowiązań. Umowa założycielska może, ale nie musi być sporządzona,
- firma miejscowa lub zagraniczna zarejestrowana zgodnie z wymogami Companies Act 1965.

Przedsiębiorstwo jednoosobowe i spółka osób fizycznych muszą być zarejestrowane w Komisji Firm Malezyjskich (Companies Commission of Malaysia – CCM) zgodnie z Registration of Business Ordinance z 1956 roku.

6.2 Rodzaje działalności gospodarczej

Companies Act 1965 reguluje działalność wszystkich firm zarejestrowanych w Malezji. Akt ten stanowi, że każda osoba podejmująca działalność gospodarczą w Malezji musi dokonać rejestracji w Companies Commission of Malaysia (CCM).

Przewidziane są trzy rodzaje spółek:

- spółka z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości udziałów,
- spółka z odpowiedzialnością ograniczoną do gwarantowanych wkładów,
- spółka z nieograniczoną odpowiedzialnością.

Spółka z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości udziałów jest najczęstszą formą prowadzenia działalności gospodarczej w Malezji. Spółka może być prywatna lub publiczna.

Może być zarejestrowana, jeżeli jej statut i umowa założycielska spełniają następujące warunki:

- ograniczają prawa do zbywania udziałów,
- ograniczają liczbę udziałowców do 50, wyłączając pracowników (miejscowych) i niektórych pracowników zagranicznych,
- zabraniają publicznej sprzedaży akcji i papierów dłużnych spółki,
- zabraniają stosowania publicznych zaproszeń do składania depozytów pieniężnych w spółce.

Spółka publiczna może złożyć wniosek o notowanie jej akcji na giełdzie papierów wartościowych (KLSE). Każde działanie następujące po rozpoczęciu notowania spółki na giełdzie, związane z emisją akcji, musi uzyskać aprobatę Komisji Papierów Wartościowych.

6.3 Procedura rejestracyjna

W celu zarejestrowania firmy osoba fizyczna musi złożyć wniosek w Companies Commission of Malaysia (CCM) używając standardowego formularza 13A i wnieść opłatę w wysokości (aktualnie) 30 RM w celu określenia czy proponowana przez aplikanta nazwa firmy jest dostępna.

Jeśli tak – podanie jest akceptowane i proponowana nazwa zarezerwowana dla aplikującego na okres 3 miesięcy, w ciągu których musi on dostarczyć do Companies Commission of Malaysia następujące dokumenty:

- umowę założycielską i statut spółki,
- declaration of compliance (formularz 6),
- oświadczenie osoby przewidzianej na dyrektora spółki lub jej założyciela (formularz 48A).

W umowie założycielskiej muszą znaleźć się następujące informacje:

- nazwa firmy,
- zakres działalności,
- proponowana wielkość kapitału statutowego wraz z jego podziałem na udziały.

Statut musi zawierać zasady regulujące zarządzanie wewnętrzną spółką i sposób prowadzenia działalności.

Po zaakceptowaniu wymaganych dokumentów wydawane jest zaświadczenie o zarejestrowaniu, spółka zdobywa osobowość prawną i może rozpocząć działalność gospodarczą.

Wymagania jakie musi spełniać firma zarejestrowana w Malezji.

Każda firma działająca w Malezji musi spełniać poniższe warunki:

- posiadać swoje biuro w Malezji, w którym przechowywane są wszystkie dokumenty i księgi, których prowadzenie jest wymagane przy działalności gospodarczej,
- spółka nie może obracać własnymi akcjami, ani też posiadać akcji w holdingu, którego jest częścią. W spółce publicznej każda akcja jest równoważna jednemu głosowi na walnym zebraniu, natomiast w spółce prywatnej mogą być wprowadzone inne zasady,
- sekretarz spółki musi być osobą pełnoletnią i posiadać swoje główne lub jedyne miejsce zameldowania w Malezji; musi być członkiem stosownego stowarzyszenia albo posiadać licencję Companies Commission of Malaysia,
- każda spółka musi posiadać co najmniej dwóch dyrektorów posiadających prawo stałego pobytu w Malezji; dyrektor spółki nie musi posiadać w niej udziałów,
- dyrektorem spółki publicznej lub jej spółki zależnej nie może być osoba w wieku powyżej 70 lat,
- spółka musi posiadać miejscowego, autoryzowanego audytora.

Po zaakceptowaniu proponowanej nazwy do CCM muszą być dostarczone następujące dokumenty:

- potwierdzona kopia dowodu zarejestrowania firmy w państwie rodzimym,
- potwierdzone kopie umowy założycielskiej, statutu lub innych dokumentów określających jej rodzaj działalności gospodarczej, sposób i zasady funkcjonowania,
- listę dyrektorów i ich dane wymagane w formularzu 79,
- w przypadku dyrektorów miejscowych dodatkowo wymagane jest oświadczenie stwierdzające zakres ich kompetencji,

- akt mianowania lub pełnomocnictwo upoważniające jedną lub więcej osób miejscowych do przyjmowania w imieniu firmy wszelkiej korespondencji prawnej,
- oświadczenie wyznaczonego agenta, reprezentującego firmę w Malezji (formularz 80) – agent podejmuje wszelkie, wymagane przez CCM działania, zmiana agenta wymaga powiadomienia CCM.

Każda firma zagraniczna ma obowiązek, w przeciągu miesiąca od ustanowienia siedziby lub podjęcia działalności w Malezji, zgłosić ten fakt poprzez wypełnienie odpowiedniego formularza i dostarczenie go do CCM.

Firma zagraniczna zarejestrowana musi w ciągu miesiąca od daty walnego zebrania udziałowców, corocznie dostarczać kopię swojego bilansu rocznego a w ciągu dwóch miesięcy bilans roczny firmy macierzystej oraz zaudytowaną deklarację aktywów i pasywów, a także zysków i strat dotyczących jej działalności w Malezji.

6.4 Rynek pracy w Malezji

Zatrudnianie obcokrajowców

Firmy zagraniczne mogą zatrudniać obcokrajowców pod pewnymi warunkami, które podawane są w formie tzw. „wskazówek” obowiązujących w Malezji:

- firma z wpłaconym kapitałem (zagranicznym) co najmniej 2 mln USD, ma prawo zatrudnić 5 obcokrajowców, w tym także na tzw. stanowiskach kluczowych (to znaczy przeznaczonych dla permanentnego zatrudniania obcokrajowców),
- firma z wpłaconym kapitałem (zagranicznym) mniejszym niż 2 mln USD. Podania o pozwolenie na pracę na stanowisku kluczowym może być rozpatrywane jeżeli wpłacony kapitał zagraniczny wynosi nie mniej niż 500 tys. RM – dopuszczana jest pewna elastyczność w przestrzeganiu tej zasady. Na stanowiska dyrektorów wykonawczych i inne wyższe kierownicze, które wymagają wysokich kwalifikacji zawodowych i dużego doświadczenia, obcokrajowcy mogą być zatrudnieni do 10 lat, pod warunkiem przygotowywania personelu malezyjskiego przewidzianego na przejście stanowisk po tym okresie czasu. Na stanowiska niekierownicze, które wymagają wysokich kwalifikacji zawodowych i dużego doświadczenia, obcokrajowcy mogą być zatrudnieni do 5 lat, pod warunkiem przygotowywania personelu malezyjskiego przewidzianego na przejście stanowisk po tym okresie czasu. Obcokrajowcy, którzy zmieniają stanowisko nawet w ramach tej samej firmy, muszą występować o nową wizę zezwalającą na pracę na nowym stanowisku.

Zatrudnianie zagranicznych robotników

Przewiduje się zatrudnianie zagranicznych robotników do następujących prac: na budowach, plantacjach, usługach (służący w domach, pracownicy hoteli) oraz w przemyśle.

7. Handel zagraniczny i polityka handlowa

7.1 Handel zagraniczny

Handel zagraniczny Malezji w latach 2001-2005 charakteryzował się dużą dynamiką wzrostu. W roku 2001 obroty handlu zagranicznego zamknęły się kwotą 615,51 mld RM (161,98 mld USD), z czego 334,28 mld RM (87,97 mld USD) stanowił eksport towarów malezyjskich oraz 280,23 mld RM (73,74 mld USD) stanowiły zakupy importowe Malezji. W roku 2005 wielkości te kształtowały się następująco: obrót ogółem wyniósł 957,80 mld RM (252,05 mld USD), z czego eksport – 533,79 mld RM (140,47 mld USD) oraz import – 434,01 mld RM (1124,21 mld USD) – wzrost odpowiednio o 55,6% w obrotach ogółem oraz o 90,5% w przypadku eksportu i 54,9% w przypadku importu. Rok 2005 był również rokiem rekordowego dla Malezji dodatniego salda w obrotach handlowych – 99,78 mld RM (26,26 mld USD), w porównaniu do 54,01 mld RM (14,21 mld USD) w roku 2001.

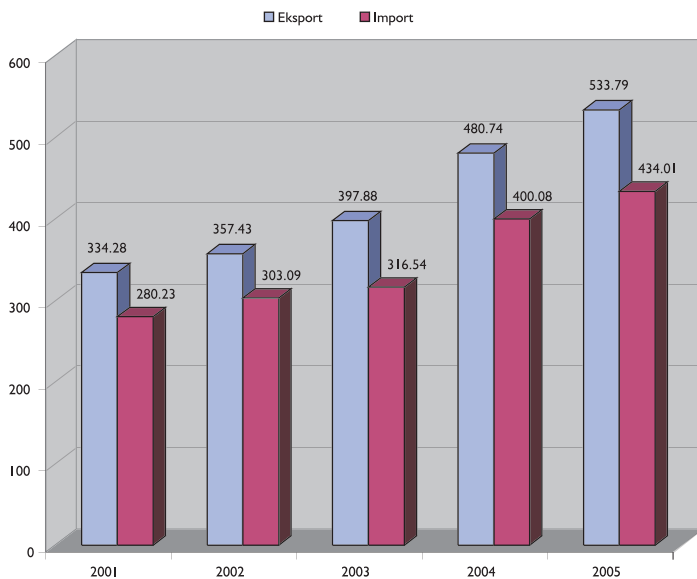
A oto jak kształtowała się dynamika obrotów handlu zagranicznego Malezji w latach 2001-2005:

HANDEL ZAGRANICZNY MALEZJI w latach 2001-2005 EKSPORT/IMPORT/SALDO – dynamika w %

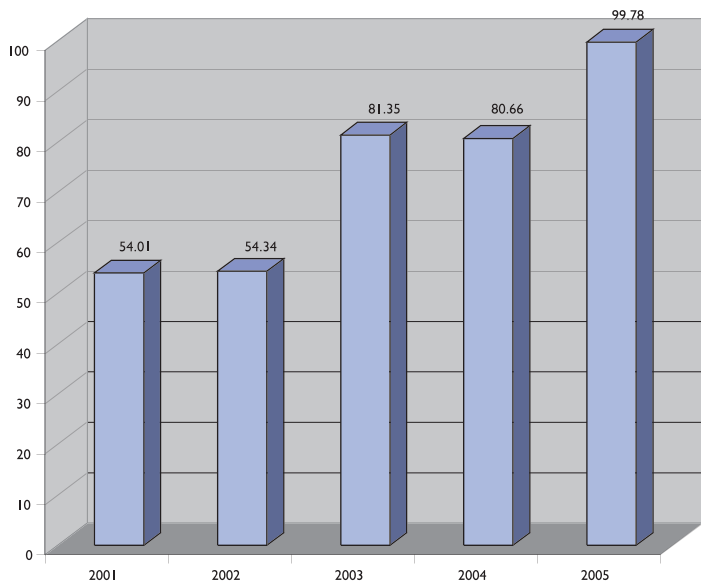
w mld RM	2000	2001		2002		2003		2004		2005	
EKSPORT	373,27	334,28	-10,45	357,43	6,93	397,88	11,32	480,74	20,83	533,79	11,04
IMPORT	311,46	280,23	-10,03	303,09	8,16	316,54	4,44	400,08	26,39	434,01	8,48
SALDO	61,81	54,05	-0,09	54,34	0,61	81,34	49,71	80,66	-0,85	99,78	23,70

Źródło: Department of Statistics Malaysia, obliczenia własne

Handel zagraniczny Malezji w latach 2001-2005.

Handel zagraniczny Malezji w latach 2001-2005. bilans handlowy – saldo

W strukturze geograficznej handlu zagranicznego Malezji w roku 2005, podobnie jak i w okresach poprzednich, dominującą pozycję zajmują USA, Singapur, Japonia, kraje Unii Europejskiej oraz Chiny. Obroty handlu zagranicznego z tymi krajami w roku 2005 stanowiły łącznie 62,6% ogólnej wymiany handlowej Malezji, zaś w roku 2004 – 63,2 %.

Wymiana handlowa Malezji z krajami ASEAN (włączając Singapur) stanowi bardzo poważną część współpracy handlowej Malezji w rejonie Azji Dalekowschodniej. W 2005 roku udział tych krajów w handlu zagranicznym Malezji wyniósł ogółem 25,5% – dla porównania w 2004 roku – 24,5%.

7.2 Stosunki gospodarcze Malezji z Unią Europejską

Proces poszerzania Unii Europejskiej o nowych członków przyjmowany był w Malezji jako okazja do pogłębiania kontaktów gospodarczych z nowymi państwami członkowskimi i dalszego równoważenia struktury geograficznej obrotów handlowych.

Również dla krajów Unii Europejskiej Malezja z pewnością jest interesującym i konkurencyjnym partnerem współpracy handlowej i gospodarczej, o czym świadczy wielkość bezpośrednich inwestycji zagranicznych krajów UE w Malezji. W latach 2000 – 2003 udział bezpośrednich inwestycji zagranicznych pochodzących z UE wynosił 30% ogółu inwestycji zagranicznych w Malezji, stawiając UE jako największego inwestora zagranicznego, przy czym daje się zauważyć aktywność inwestorów niemieckich (Siemens, Volkswagen) i francuskich (Eurocopter, Airbus). Według malezyjskich statystyk za okres roku 2003-X/2004, Malezja zaakceptowała 108 unijnych projektów inwestycyjnych o wartości ca 5,2 mld RM, z czego 4,3 mld RM (82,7%) to nowe projekty inwestycyjne, a ok. 900 mln RM (17,3%) to projekty inwestycyjne skierowane głównie w modernizację i rozszerzenie już istniejących mocy produkcyjnych. W strukturze podmiotowej inwestycji dominują inwestycje w przemyśle samochodowym – ca 3,8 mld RM, w produkcji żywności – 213,6 mln RM, w przemyśle tekstylnym – 191,2 mln RM oraz przemyśle chemicznym – 124,4 mln RM.

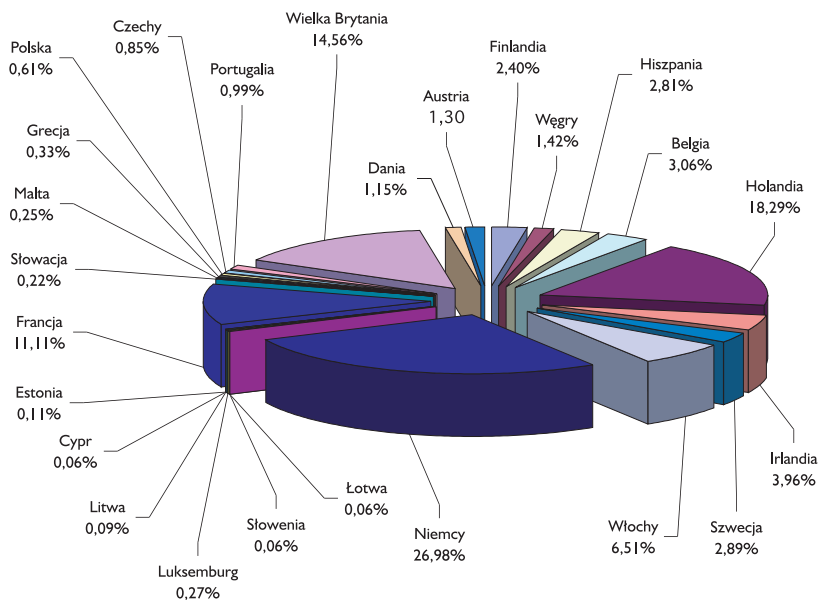
Utworzenie przedstawicielstwa UE w Kuala Lumpur oraz powołanie Izby Handlu i Przemysłu UE – Malezja podniosło w kategoriach praktycznych rangę dialogu UE – Malezja w sprawach gospodarczych, tym bardziej że nie istnieją i nie są planowane dwustronne umowy o współpracy.

W 2005 roku obroty handlowe Malezji z krajami Unii Europejskiej zamknęły się kwotą 113,14 mld RM, co w porównaniu do roku 2004 – 108,42 mld RM stanowiło wzrost o zaledwie 4,4%. (W roku 2004 w porównaniu do roku 2003 obroty handlu zagranicznego Malezji z krajami UE wzrosły aż 23% w stosunku do roku 2003 – 87,91 mld RM – praktycznie jednak wobec postępującej deprecjacji waluty malezyjskiej wobec EURO dynamika wzrostu obrotów handlu zagranicznego Malezji z UE była zdecydowanie mniejsza). Największymi partnerami współpracy handlowej Malezji z krajami UE w 2005 roku, podobnie jak w latach ubiegłych były Niemcy – 30,52 mld RM – 26,98% obrotów handlu zagranicznego Malezji z UE.

OBROTY HANDLU ZAGRANICZNEGO MALEZJA – UE 2004/2005

KRAJE	w RM I-XII/2004	w USD I-X/2004	UDZIAŁ w %	w RM I-XII/2005	w USD I-XII/2005	UDZIAŁ w %
AUSTRIA	1435234	377693	1,32	1472808	387581	1,30
BELGIA	3655832	962061	3,37	3464103	911606	3,06
CYPR	71747	18881	0,07	70501	18553	0,06
CZECHY	786172	206887	0,73	957602	252001	0,85
DANIA	1151894	303130	1,06	1300060	342121	1,15
ESTONIA	78231	20587	0,07	126824	33375	0,11
FINLANDIA	1754485	461707	1,62	2717114	715030	2,40
FRANCJA	12624470	3322229	11,64	12572653	3308593	11,11
NIEMCY	28355506	7461975	26,15	30523311	8032450	26,98
GRECJA	431313	113503	0,40	371891	97866	0,33
WĘGRY	2411693	634656	2,22	1601751	421513	1,42
IRLANDIA	3687911	970503	3,40	4475833	1177851	3,96
WŁOCHY	6530164	1718464	6,02	7367987	1938944	6,51
ŁOTWA	42875	11283	0,04	63916	16820	0,06
LITWA	74177	19520	0,07	98308	25871	0,09
LUKSEMBURG	64712	17029	0,06	308545	81196	0,27
MALTA	211539	55668	0,20	278499	73289	0,25
HOLANDIA	19194625	5051217	17,70	20802313	5474293	18,39
POLSKA	722613	190161	0,67	687040	180800	0,61
PORTUGALIA	926785	243891	0,85	1118572	294361	0,99
SŁOWACJA	147629	38850	0,14	243770	64150	0,22
SŁOWENIA	66371	17466	0,06	73538	19352	0,06
HISZPANIA	3079079	810284	2,84	3179462	836701	2,81
SZWECJA	3717475	978283	3,43	3272080	861074	2,89
WLK.BRYT.	17195695	4525183	15,86	15991958	4208410	14,13
RAZEM	108418227	28531112	100,00	113140439	29773800	100,00

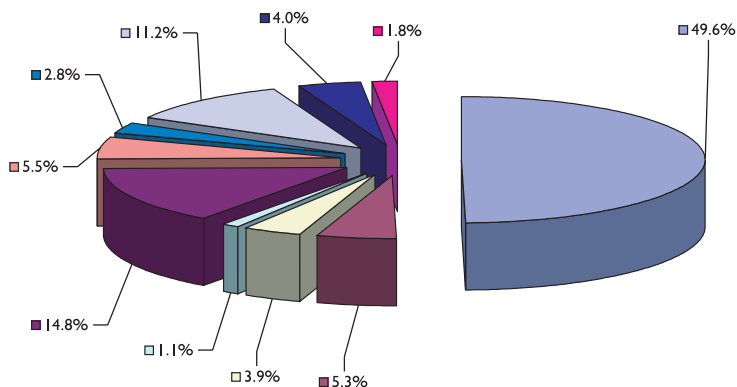
Struktura geograficzna obrotów handlu zagranicznego Malezji z UE w 2005 roku (113,14 mld RM)

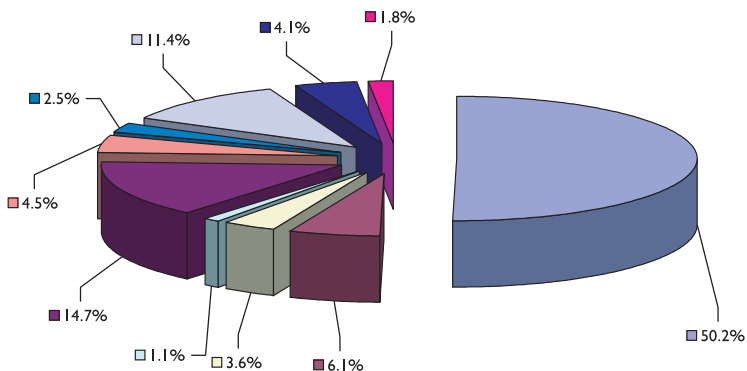
Źródło: Department of Statistics, Malaysia, obliczenia własne

Struktura asortymentu eksportu Malezji w roku 2005 według grup towarów (dla porównania rok 2004)

I-XII 2005 – 533,79 mld RM

I-XII 2004 – 480,74 mld RM

Wyroby elektryczne/elektroniczne	Olej palmowy i jego wyroby	Gaz ziemny
Kauczuk naturalny	Eksport – inne	Ropa naftowa
Wyroby petrochemiczne	Inne towary	Drewno i jego wyroby
Bizuteria		

Źródło: Department of Statistics Malaysia/ Bank Negara Malaysia.

7.3 Procedury i taryfy celne

Obowiązującą podstawą prawną malezyjskiego systemu celnego jest Customs Act 1967, na podstawie którego Minister Finansów nadzorujący Królewski Urząd Celny publikuje cła na towary importowane do, lub eksportowane z Malezji w tzw. Customs Duties Order – aktualnie obowiązuje „The Malaysian Trade Classification and Customs Duty Order – 2003”. Towary są sklasyfikowane według „Harmonised Commodity Description and Coding System”, powszechnie znany jako Harmonised System (HS).

Cła importowe

Pobierane są „ad valorem” od towarów sprowadzonych z zagranicy. Maszyny i urządzenia, które nie są produkowane w Malezji, mają zerowe stawki importowe i są zwolnione z podatku. Nie pobiera się cła na importowane surowce i komponenty, z których wytwarza się produkty przeznaczone na eksport.

Surowce żywnościowe również mają zerowe stawki importowe, natomiast przetworzone wyroby spożywcze mają cło w wysokości 5-10%.

Stawka celna w imporcie na wyroby gotowe jest wyższa niż na komponenty, np. cło na samochody wynosi 200%, natomiast w postaci podzespołów do montażu – 30%. Zwolnione są z cła towary importowane do stref wolnocłowych oraz licencjonowanych zakładów przemysłowych,

Cła eksportowe

Generalnie Malezja nie stosuje ceł eksportowych. Jednak dla zwiększenia dochodów do budżetu nałożone są cła na niektóre towary surowcowo-rolne, jak np. nieprzerobiony olej palmowy.

Akcya

Pobierana jest na podstawie Excise Act 1976 r. za produkowane w kraju takie wyroby jak: napoje alkoholowe, tytoń i papierosy, produkty petrochemiczne, klimatyzatory, telewizory, samochody i karty do gry. Wysokość akcyzy jest zróżnicowana w zależności od towaru.

Obowiązujące wzory wymaganych dokumentów, szczegóły procedur importowych oraz stawki celne dostępne są w internetowej Bazie Danych Dostępu do Rynków Zagranicznych Komisji Europejskiej na stronie: <http://mkaccdb.eu.int/mkaccdb2/indexPubli.htm>.

8. Dotychczasowa współpraca Polski i Malezji

8.1 Podstawy prawno-traktatowe obowiązujące Polskę i Malezję

Stosunki dwustronne pomiędzy Polską i Malezją regulowane są przez następujące akty prawne:

- Umowa o komunikacji lotniczej z dnia 24 marca 1975 roku,
- Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania z 16 września 1977 roku,
- Umowa o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji z dnia 21 kwietnia 1993 roku (weszła w życie z dniem 23 marca 1994 roku),
- Umowa o współpracy w dziedzinie nauki i techniki z dnia 3 sierpnia 2000 roku.

Powyższe umowy stanowią bazę do dalszego bezpiecznego rozwoju współpracy gospodarczej między Polską a Malezją.

Wejście Polski do Unii Europejskiej i przejście ustawodawstwa Unii w zakresie stosunków z krajami trzecimi oznaczało przejście zewnętrznej taryfy celnej Unii, powodując dodatkowe ułatwienie dostępu do rynku polskiego towarów malezyjskich. Obniżka stawek dotyczyła 30% grup towarów importowanych do Polski, dla 68% poziom cła pozostał na niezmiennym poziomie 0%, a podwyżka stawek celnych dotknęła zaledwie 2% towarów przywożonych do Polski z Malezji.

Polska na podstawie wcześniej zawartych porozumień ma pełne podstawy prawno-traktatowe, pozwalające na nieskrępowany rozwój aktywności podmiotów gospodarczych z obydwu krajów w zakresie tak handlu, jak i bardziej złożonych form współpracy, jak np. tworzenie joint venture z podmiotami malezyjskimi, czy inwestowanie w Malezji.

8.2 Polsko-malezyjskie stosunki gospodarcze

Obroty handlowe Polska – Malezja, według danych Ministerstwa Gospodarki w ostatnich latach, kształtowały się następująco:

Okres/ mln USD	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EKSPORT z PL	62	18	20	24	33	41,0	41,49	56,566	45,933
IMPORT z MAL	156	198	199	240	259	270,1	342,07	438,178	378,652
OBROTY	218	216	219	264	292	311,8	383,56	494,744	424,585
SALDO	-94	-180	-179	-216	-226	-229,1	-300,58	-381,612	-332,719

Źródło: Dane Ministerstwa Gospodarki

Jak wynika z zaprezentowanej powyżej tabeli, w ostatnich latach nastąpił wielokrotny wzrost dwustronnych obrotów handlowych, które w roku 2004 osiągnęły rekordowy poziom 494,74 mln USD. Było to wynikiem przede wszystkim wzrostu polskiego importu z Malezji (jako konsekwencja transformacji gospodarczej Polski i wiążącej się z tym procesem otwartości polskiej gospodarki), który z roku na rok wykazywał tendencję wzrostową i w roku 2004 osiągnął poziom 438,18 mln USD. Poziom eksportu towarów polskich, chociaż od roku 1998 wykazywał również tendencję wzrostową, nie przekroczył wartości polskiego eksportu do Malezji z roku 1997.

W polsko-malezyjskiej wymianie handlowej w roku 2005, w porównaniu do roku 2004, nastąpił wyraźny spadek. Obroty handlowe zamknęły się kwotą 434,59 mln USD – spadek o 14,2%. Eksport towarów polskich do Malezji osiągnął wartość 45,93 mln USD – spadek o ok.19,05 %; natomiast import Polski z Malezji osiągnął wartość 378,65 mln USD i był mniejszy o 13,6% w porównaniu z 2004 rokiem.

Powyższe dane różnią się znacznie od danych zawartych w statystyce malezyjskiej (tabela poniżej).

Okres/ mld USD	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EKSPORT z MALEZJI	58	39	37	38	58	52,1	72,50	114,546	126,216
IMPORT z POLSKI	92	41	38	64	39	54,6	50,43	75,615	54,584
OBROTY	150	80	75	102	97	106,7	122,93	190,161	180,800
SALDO	-34	-2	-1	-26	+19	+2,5	+22,07	+38,931	+71,632

Źródło: Department of Statistics Malaysia – obliczenia własne

Główną przyczyną występujących „rozbieżności statystycznych” był duży import wyrobów elektronicznych z Malezji do Polski – realizowany w większości pośrednio. Statystykę tę „zniekształcał” również pośrednio realizowany import kauczuku naturalnego, oleju palmowego i innych pozycji. W przypadku polskiego eksportu do Malezji różnice wynikają głównie stąd, że część pozycji polskiego eksportu m.in. wyroby hutnicze i chemikalia dostarczane były i są do Malezji poprzez kraje trzecie (głównie Singapur) i w polskiej statystyce zaliczane były jako eksport do Singapuru lub do krajów Europy Zachodniej, z której to firmy pośredniczące dokonywały reeksportu towaru do Malezji.

Poniższy wykres przedstawia strukturę asortymentową obrotów handlu zagranicznego pomiędzy Polską a Malezją na bazie statystyki malezyjskiej:

Handel zagraniczny Malezja-Polska według grup towarów w tys. USD

	2001		2002		2003		2004		2005	
	import	eksport	import	eksport	import	eksport	import	eksport	import	eksport
Żywność	379	346	6535	845	1891	448	4767	1314	3019	2049
Napoje/ tytoń	-	-	-	4	-	110	9	161	72	101
Surowce	3542	3507	4940	4224	8516	6813	23591	11491	214	11843
Paliwa mineralne	-	-	2	-	-	-	40	-	30	-
Oleje zw./ roślinne	-	225	-	194	-	139	-	299	-	727
Chemikalia	737	1939	1305	1073	1124	2401	2637	2359	3426	3927
Towary przemysł.	25529	4951	21168	6489	14372	8624	6049	16180	9735	13563
Masz. i urz./ sprz. tr.	4589	37930	4810	29864	4377	43737	7048	68326	5695	75963
Wyroby przemysł.	3843	8644	14431	8726	18598	8317	30169	12533	30563	16226
Inne	559	268	1407	688	1555	1906	1305	1884	1830	1817
RAZEM	39178	57811	54598	52108	50433	72495	75615	114546	54584	126216

Źródło: Department of Statistic Malaysia, obliczenia własne

Dominującą pozycję w malezyjskim eksporcie do Polski stanowi od wielu już lat elektronika przemysłowa (w ramach grupy maszyny i urządzenia oraz sprzęt transportowy) oraz szeroko rozumiane towary i wyroby przemysłowe, których udział w ogólnym eksporcie Malezji do Polski przekracza 80%. Tradycyjną już grupę malezyjskich towarów eksportowych stanowią surowce, głównie kaczuk naturalny, przy zauważalnym, zwłaszcza w ostatnich dwóch latach, wzroście eksportu oleju palmowego. Natomiast w malezyjskim imporcie z Polski pozycje pierwszoplanowe stanowią wyroby i towary przemysłowe, wyroby przemysłu drzewno-papierniczego (w tym szczególnie przemysłu meblarskiego – meble IKEA), a w dalszej kolejności chemikalia i żywność.

8.3 Możliwości zwiększenia polskiego eksportu

Analizując stan gospodarki malezyjskiej i perspektywy jej rozwoju oraz oceniając polską ofertę eksportową, wyodrębniono dziedziny z którymi wiąże się szansa rozwoju wymiany handlowej z Malezją. Należą do nich:

- statki handlowe (kontenerowce, zbiornikowce – w dalszym ciągu występuje nacisk na rozbudowę malezyjskiej floty handlowej z powodu utrzymującego się stanu dysproporcji pomiędzy udziałem Malezji w handlu światowym, a frachtami realizowanymi poprzez jej flotę – jedno ze źródeł ujemnego bilansu usług Malezji),
- okręty marynarki wojennej – (głównie patrolowe) w tym również współpraca w zakresie rozbudowy i modernizacji morskich baz wojskowych,
- produkty przemysłu obronnego,
- lekkie samoloty wielozadaniowe i śmigłowce,
- projekty wodne i oczyszczalnie ścieków, instalacje utylizacji odpadów i produkcji biogazu,
- wyroby przemysłu elektroenergetycznego (transformatory, silniki, kable),
- ciągniki Ursus, maszyny budowlane i drogowe (DRESTA, STALOWA WOLA),
- wyroby przemysłu elektromaszynowego,
- kolejnictwo, w tym dostawy technologii i innego sprzętu (m.in. warsztaty naprawcze),
- produkty rolno-spożywcze (mleko w proszku, soki, dżemy, przetwory owocowo-warzywne oraz mięso),
- leki i preparaty medyczne, wyposażenie szpitali,
- wyroby przemysłu hutniczego – w tym szyny, stal węglowa, blachy okrętowe, pręty i wyroby z miedzi,
- wyroby przemysłu chemicznego,
- wysoko specjalistyczne wyroby przemysłu gumowego,
- komputerowe oprogramowanie (software),
- drewno strefy umiarkowanej oraz wyroby (meble sosnowe i boazerie świerkowe oraz bukowe),
- kryształy i wyroby z bursztynu, sól kamienna – tzw. lampy solne, ozdoby z soli.

Jakość polskich wyrobów, które mogą być oferowane na rynek malezyjski, nie odbiega od jakości produktów renomowanych producentów zagranicznych, zachowując tym samym wysoki poziom konkurencyjności oferty eksportowej. Jednak uwzględniając koszty wytwarzania, odległość geograficzną i związane z tym koszty transportu oraz ubezpieczenia, w poszczególnych pozycjach może on ulegać obniżeniu (ostra konkurencja cenowa z krajów regionu, głównie z Chin). Oddzielnymi zagadnieniami pozostają kwestie małej rozpoznawalności polskich marek towarowych na rynku, wysokie koszty ich promocji, przywiązanie Malezyjczyków do znanych marek świato-

wych oraz brak powiązań kapitałowych firm polskich z rynkiem malezyjskim (w tym brak lokalnych agentów i przedstawicielstw), które ograniczają konkurencyjność polskich towarów wobec produktów firm japońskich, amerykańskich i europejskich.

Wysoki poziom konkurencyjności polskich wyrobów odnotowujemy w sektorze przemysłu obronnego. Ponieważ jednak zakupy dokonywane w tej branży przez Malezję wynikają z okresowego zapotrzebowania rządu i agencji rządowych, ewentualny wzrost sprzedaży uzależniony będzie od decyzji odpowiednich malezyjskich władz oraz od aktywnej promocji polskich wyrobów przemysłu obronnego i lotniczego, zarówno na poziomie przedsiębiorstw, jak i administracji rządowej.

Bardzo wysoki poziom konkurencyjności posiadają polskie usługi dla sektora ochrony środowiska (zarządzanie ściekami i odpadami, gospodarka wodna), energetyki przemysłowej (naprawy i konserwacje turbin elektrycznych na miejscu), usługi informatyczne (programy użytkowe, programy edukacyjne) oraz współpraca w zakresie transferu technologii i naukowo-techniczna (np. technologie laserowe, kształcenie techniczne i medyczne w Polsce). W chwili obecnej Malezja poszukuje nowych technologii, które pozwolą jej na utrzymanie wysokiego tempa rozwoju i konkurencyjności w regionie. W grudniu 2005 r. ogłoszono, że priorytetowe branże przemysłowe to biotechnologia, optoelektronika, farmaceutyka, nanotechnologia, fotonika. Inwestorzy zagraniczni podejmujący współpracę z Malezją w tych dziedzinach mogą liczyć na pełne wsparcie rządu i znaczne ulgi inwestycyjne. Włączenie się firm i instytucji polskich do realizacji programów rządowych w Malezji może przynieść w krótszym czasie większe korzyści, niż podejmowane próby zaistnienia na tutejszym rynku z nowymi towarami w eksporcie bezpośrednim.

8.4 Ocena aktywności polskich podmiotów gospodarczych

Polski eksport do Malezji od lat jest niewielki (45,9 mln USD w 2005 r.) natomiast import (378,6 mln USD w 2005 r.) szybko rośnie. Składa się na to kilka przyczyn:

- stosunkowo niska aktywność polskich podmiotów gospodarczych – zarówno dużych firm handlu zagranicznego oraz małych i średnich przedsiębiorstw – spowodowana zwiększonym zainteresowaniem krajami Europy Zachodniej (zwłaszcza po wejściu Polski do Unii) i Ameryki Północnej. Trend ten jest wspierany dopływem kapitału i inwestycji bezpośrednich z tych krajów, stąd m.in. osłabiona aktywność tych firm na rynku Malezji;
- słabość kapitałowa polskich podmiotów gospodarczych, zwłaszcza w odniesieniu do polskich eksporterów sektora MSP (m.in. też jako przyczyna małej aktywności i mniejszej konkurencyjności firm polskich na rynku malezyjskim) objawiająca się już w ramach tradycyjnej wymiany handlowej, a która nabiera szczególnego znaczenia w przypadku zaistnienia możliwości nawiązania szerszej współpracy, wymagającej zainwestowania większego kapitału. Na szczególne trudności napotyka

MSP, głównie z powodu kosztów wejścia na rynek, promocji i marketingu produktu oraz obsługi transakcji od strony kadrowej (handlowcy, język) i finansowej (koszty obsługi bankowej i kredytu);

- opłacalność eksportu jest głównym elementem strategii eksportowej polskich firm napotykających na rynku malezyjskim na ostrą konkurencję przedsiębiorstw z Chin i Korei. Sytuację komplikuje silna pozycja złotego w stosunku do dolara amerykańskiego, który na Dalekim Wschodzie stanowi nadal podstawową walutę rozliczeniową. Dotyczy to w szczególności eksporterów z grupy MSP, którzy swą pozycję na rynkach zagranicznych utrzymują głównie dzięki konkurencyjności cenowej – możliwej jedynie przy dostatecznym marginesie rentowności sprzedaży eksportowej, która w przypadku wykorzystania wszystkich rezerw obniżki kosztów zależy jedynie od relacji kursowej polskiej złotówki.

8.5 Przedstawicielstwa firm polskich w Malezji

Niezmiernie istotne jest posiadanie lokalnego partnera lub agenta (zarówno malezyjskiego, jak i regionalnego), co przyczynia się do zmniejszenia realnych kosztów logistyki (gwarancje i finansowanie przez banki lokalne, koszty magazynowe części zamiennych, koszty marketingu i promocji). Miejscowy partner to także lepsze rozpoznanie rynku i możliwość podejmowania właściwych decyzji biznesowych, wynikających ze specyfiki rynku. Jest to szczególnie istotne w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw (MSP), dla których koszty promocji i marketingu produktu na tak odległym rynku oraz koszty obsługi transakcji (transport, koszty bankowe i kredytu) stanowią poważną zaporę zniechęcającą do podejmowania działalności eksportowej na rynku malezyjskim. Ponadto, w większości przetargów ogłaszanych przez agencje rządowe, posiadanie partnera lokalnego jest niezbędnym warunkiem uczestnictwa.

Posiadanie partnera, to także pierwszy krok do uruchomienia na terenie Malezji własnego przedstawicielstwa, co w dużym stopniu powoduje dalszy rozwój współpracy z tym rynkiem. Dla przykładu, na terenie Malezji funkcjonuje 45 przedstawicielstw firm fińskich, ponad 50 firm duńskich, nie wspominając o firmach niemieckich, holenderskich, czy włoskich, a tylko jedno przedstawicielstwo firmy polskiej.

Targi i wystawy w Malezji

Poniższe targi objęte są refundacją, lecz w przypadku braku środków dofinansowanie może być ograniczone.

LIMA (co 2 lata)	Malezja	Langkawi	06-11 grudnia 2007	Sprzęt wojskowy
Defence Services Asia (co 2 lata)	Malezja	Kuala Lumpur	Kwiecień 2007	Sprzęt wojskowy
Asia Water (co 2 lata)	Malezja	Kuala Lumpur	Marzec 2007	Gospodarka wodno-ściekowa

Ponadto organizowane są:

Malaysia International Food Expo Mifex 2006

Termin: 24-27/03/2006

Profil imprezy: szeroko rozumiana branża spożywcza

Miejsce: Kuala Lumpur Covention Center

Organizator : Fox Asia Exposition Sdn.Bhd

Blizsze informacje na temat wystawy można uzyskać:

tel: 603 2166 2833

fax: 603 2166 1811

e-mail: foxasia@gmail.com

SMI I – Stop Solution 2006

Termin: 06-08/04/2006

Wielobranżowa Wystawa/Konferencja Małych i Średnich Przedsiębiorstw

Miejsce: Putra World Trade Centre – Kuala Lumpur

Organizator: Protemp Exhibitions Sdn Bhd

Blizsze informacje na stronie: www.smioss.com.my

11th Southeast Asian Health Care 2006

3rd Southeast Asian Pharma Show

2nd Southeast Asian Mediacal Beauty

Termin: 26-28/04/2006

Profil wystawy: szeroko rozumiana branża medyczna (łącznie ze sprzętem medycznym), kosmetyczna

Miejsce: Kuala Lumpur Convention Centre

Organizator: ABC Exhibitions

Blizsze informacje na stronie: www.abcx.com

Metaltech 2006

Termin: 03-07/05/2006

Profil imprezy: branża przemysłowa (maszyny, urządzenia, narzędzia)

Miejsce: Putra World Trade Centre – Kuala Lumpur

Organizator: Trade-Link Exhibition Services Sdn Bhd

Blizsze informacje na stronie: www.tradelink.com.my

The 7th Malaysia International Food & Beverage Trade Fair (Mifb 2006)

Termin: 13-15/07/2006

Profil imprezy: szeroko rozumiana branża spożywcza – żywność i napoje

Miejsce: Putra World Trade Centre – Kuala Lumpur

Organizator: Expomal International Sdn Bhd

Blizsze informacje na stronie: www.expomal.com

Irrigation, Drainage & Water 2006 Exhibition

Termin: 13-15/09/2006

Profil imprezy: systemy irygacyjne, nawadnianie, gospodarka wodna

Imprezy towarzyszące: m.in. VII Międzynarodowy Kongres Irygacyjny

Miejsce: Putra World Trade Centre – Kuala Lumpur

Organizator: Protemp Exhibitions Sdn Bhd

Bliższe informacje na stronie: www.icid2006.org

9. Porady praktyczne

9.1 Przekraczanie granicy

Wizy

Przy pobytach nieprzekraczających 90 dni nie ma obowiązku posiadania wizy. Nie dotyczy to przyjazdów w celu podjęcia pracy lub nauki. Wymagany okres ważności paszportu przy wjeździe wynosi 6 miesięcy. Nie ma obowiązku okazywania biletu powrotnego przy wjeździe. W stosunku do turystów z Europy, władze imigracyjne nie żądają okazania środków finansowych. Wymóg taki jednak formalnie istnieje. Na dzień pobytu należy posiadać około 4 USD.

Przepisy celne

Restrykcje celne nie odbiegają od powszechnie przyjętych standardów. Istnieją ograniczenia przy wywozie i przywozie waluty. Podróżny ma prawo przywieźć i wywieźć bez specjalnego zezwolenia do 1000 MYR oraz równowartość w innych walutach do 10 tys. MYR. Podróżny może wwieźć dowolną ilość obcych środków płatniczych, w tym w czekach podróżnych. Jeśli jednak kwota przewyższa równowartość 2500 USD, należy wypełnić deklarację dewizową. Wymagane jest wypełnienie deklaracji i posiadanie zezwolenia na przywóz i wywóz kwoty ponad 1000 MYR oraz na wywóz równowartości ponad 10 tys. MYR w innych walutach, w tym w czekach podróżnych. Zgoda wydawana jest w ciągu 1 dnia. Nie ma podatku VAT.

Strefa czasowa

Gdy w Polsce obowiązuje czas zimowy różnica wynosi +7 godzin. W czasie letnim +6 godzin.

9.2 Podróż do Malezji

Połączenia do Kuala Lumpur, stolicy Malezji, obsługuje 40 linii lotniczych, w tym Malaysia Airlines. Nowe, supernowoczesne lotnisko KL International Airport (KLIA) w Sepangu oddalone jest od centrum Kuala Lumpur o około 50 km, czyli o godzinę jazdy samochodem. Z KLIA Airport realizowane są połączenia lotnicze z największy-

mi miastami Malezji, zarówno na Półwyspie Malajskim, jak i w prowincjach Sabah i Sarawak. Lotnisko to, wyposażone w najnowocześniejsze urządzenia techniczne i dysponujące sprawną logistyką, zapewnia maksimum wygody zarówno pasażerom tranzytowym, jak i podróżnym przybywającym do Kuala Lumpur. Z lotniska do miasta można dojechać ekspresowym autobusem, taksówką lub wynajętym samochodem. Sultan Abdul Aziz Shah Airport w Subangu, oddalony o ok. 45 minut jazdy na zachód od KL, wykorzystywany jest przede wszystkim w krajowym ruchu lotniczym. Lotniska znajdują się w następujących miastach: Alor Setar, Bario, Bekelalan, Bintulu, Ipoh, Johor Bahru, Kapit, Kota Bharu, Kota Kinabalu, Kuala Lumpur, Kuala Terengganu, Kuantan, Kuching, Kudat, Lahdad Datu, Labuan, Langkawi, Lawas, Limbang, Long Lelang, Long Semadoh, Long Seridan, Marudi, Miri, Mukar, Penang, Sandakan, Semporna, Sibiu, Tawau oraz Tomanggong. Koszt biletów do Malezji wynosi około 3600 PLN w obie strony.

9.3 Święta państwowe i religijne

Święta państwowe

Wprowadzie niektóre święta państwowe są przypisane do konkretnych dat, ale wyznawcy hinduizmu, muzułmanie i Chińczycy używają kalendarza księżycowego, dlatego pory obchodów wielu uroczystości zmieniają się co roku.

Nowy Rok (I I), Chiński Nowy Rok (I/II), Hari Raya Puasa (I/II), Hari Raya Haji (III/IV), Awal Muharam (IV/V), Święto Wesak (IV/V), Święto Pracy (I V), Urodziny Króla (pierwsza sobota czerwca), Urodziny Proroka (VI/VII), Święto narodowe (3I VIII – rocznica uzyskania niepodległości w 1957 r.), Deepawali (X/XI), Boże Narodzenie (25 XII). Najważniejszym świętem społeczności chińskiej jest Chiński Nowy Rok. Organizuje się wtedy tańce smoków i uliczne parady. Rodziny przyjmują gości, krewni stanu wolnego oraz dzieci otrzymują ang pow (pieniądze w czerwonych paczuszkach), ludzie życzą sobie nawzajem kong hee fatt choy (szczęśliwego, pomyślnego nowego roku). Hari Raya Puasa wyznacza koniec 30-dniowego postu muzułmańskiego – ramadanu. Radosne obchody tego najważniejszego święta w kalendarzu muzułmańskim trwają trzy dni. W czasie obchodów Hari Raya Puasa i Chińskiego Nowego Roku niezadko trudno znaleźć wolne miejsca noclegowe, są też kłopoty z przejazdami, ponieważ ludzie rezerwują z dużym wyprzedzeniem bilety na samoloty, czy na autobusy.

Święta religijne

W Malezji żyją przedstawiciele wielu kultur i wyznań, stąd też przez cały rok odbywają się liczne uroczystości. Firma Tourism Malaysia wydaje użyteczny kalendarz imprez, w którym podano dokładne daty i wykazy miejsc, gdzie można obejrzeć parady, czy wziąć udział w obchodach.

Thaipusam (I/II). Jedno z najbarwniejszych świąt hinduistycznych. Wierni oddają cześć bogu Subramaniamowi, wykazując niezwykłą odporność fizyczną. Biczownicy idą z procesją do jaskiń Batu koło Kuala Lumpur.

Gawai Dayak (1-2 VI). Święto Dajaków w stanie Sarawak, wyznaczające koniec zbiorów ryżu. Tańce wojenne, walki kogutów, strzelanie z rurek.

Święto Smoczycich Łodzi (VI-VIII). Główne uroczystości są organizowane w Penangu.

Festiwal Księżycowych Ciastek (IX). Chińczycy świętują pokonanie mongolskich wodzów w starożytnych Chinach, jedząc ciastka i zapalając kolorowe lampiony z papieru.

Chodzenie po ogniu (X/XI). Obrzędy odbywają się w Kuala Lumpurze i Penangu.

Ramadan. 30-dniowy okres muzułmańskiego postu, podczas którego wyznawcy islamu muszą powstrzymać się od jedzenia, picia, palenia i stosunków seksualnych od wschodu do zachodu słońca (w nocy post nie obowiązuje).

9.4 Pobyt

Meldunek

W Malezji nie ma obowiązku meldunkowego.

Prawo jazdy

Honorowane jest międzynarodowe prawo jazdy. Uznawane jest również polskie prawo jazdy z załączonym tłumaczeniem na język angielski.

Ubezpieczenie

Nie ma obowiązku posiadania ubezpieczeń osobowych. Honorowanie polis polskich towarzystw ubezpieczeniowych uzależnione jest od decyzji instytucji świadczącej usługę.

Podróżowanie po kraju

Nie ma ograniczeń w podróżowaniu po kraju. W razie podróży z części półwyspowej do stanów położonych na Borneo (Sarawak i Sabah) władze wymagają okazania paszportu.

Sieć komunikacyjna jest bardzo dobrze rozwinięta i korzystanie ze wszystkich środków transportu jest bezpieczne.

Komunikacja publiczna

Kolej

Malajskie Koleje Państwowe posiadają imponującą sieć kolejową, obsługującą nawet trasy po najdalszych zakątkach Półwyspu Malajskiego. Bilet KTMB Railpass, który obowiązuje w Malezji i w Singapurze, umożliwia np. podróż pierwszą klasą po bardzo rozsądnej cenie. Jego posiadacze mogą bez ograniczeń podróżować wszystkimi pociągami przez wyznaczony okres czasu. Nowością jest Eastern Express, luksusowy pociąg wzorowany na legendarnym Orient-Expressie. W ciągu 41 godzin pokonuje on trasę z Singapuru przez Kuala Lumpur do Bangkoku, po czym wraca tą sama trasa do Sin-

gapuru. Od niedawna funkcjonuje również lokalna kolej KTM, obsługująca pociągami elektrycznymi trasy w okolicy Kuala Lumpur, między innymi do takich miast jak Rawang, Seremban i Port Klang. Rozbudowany system komunikacyjny aglomeracji Kuala Lumpur uzupełniony został również o superszybką kolej Light Rail Transit (LRT).

Autobusy

Malezja posiada wiele linii autobusowych obsługujących trasy pomiędzy Kuala Lumpur a resztą kraju. Autobusem, często wyposażonym w klimatyzację, można odbyć podróż po wyjątkowo korzystnej cenie, zwykle uzależnionej od pokonywanej odległości. Jedynie ceny biletów na mikrobusy komunikacji miejskiej w Kuala Lumpur są stałe.

Limuzyny

To szybki i wygodny sposób pokonywania odległości z lotniska i na lotnisko. Zamawia się je w biurze przedsiębiorstwa taksówkowego lub w recepcji hotelu.

Taksówki

Jeśli pokonuje się dłuższą trasę, warto skorzystać z tzw. „Interstate Taxis”. Zatrzymują się one na drugim peronie dworca autobusowego Pudu Raya w Kuala Lumpur, skąd wyruszają w trasy nawet do najdalszych regionów kraju. Cena przejazdu jest stała. Pozostałe taksówki stosują taksometry. W Kuala Lumpur taksówki są zwykle żółte lub czarne. Nowsze taksówki bywają też czerwone i białe. Cena wynosi zwykle 2,00 RM opłaty podstawowej plus opłata za jeden względnie dwa kilometry plus 0,50 RM za każdy następny kilometr. Taksówki z klimatyzacją zwykle nie są droższe. W nocy, tj. od północy do 6.00 rano, płaci się o 50% więcej.

Wycieczki zorganizowane

Jeśli planuje się zorganizowane zwiedzanie kraju lub wyjazd w dłuższą trasę, wystarczy zwrócić się do dowolnego hotelu lub do najbliższego Tourist Information Center, aby uzyskać adres agencji, która udostępni licencjonowanego pilota. Licencje wydaje Ministerstwo Kultury, Sztuki i Turystyki i podlegają one ścisłej kontroli.

Podróż samochodem po Malezji

Malezja posiada bardzo dobrej jakości drogi. Samochód można wypożyczyć niemal wszędzie. Odpowiednie informacje można uzyskać w hotelu, w przedstawicielstwie linii lotniczych oraz na żółtych stronach książki telefonicznej. Ceny wahają się od 60,00 RM do 260,00 RM za dzień. Kodeks Drogowy zobowiązuje zarówno kierowcę, jak i pasażera siedzącego obok do zapinania pasów bezpieczeństwa. Obowiązuje ruch lewostronny.

Stan sanitarno-epidemiologiczny

Od turystów z Europy nie są wymagane szczepienia. Nie ma również szczególnych zagrożeń sanitarno-epidemiologicznych. W razie wystąpienia lokalnych ognisk chorób, o potencjalnych zagrożeniach informują środki masowego przekazu.

Opieka medyczna

Opieka medyczna jest ogólnie dostępna. Lecznictwo państwowe jest tanie, ale poziom usług niski. Usługi lekarzy prywatnych są płatne, łatwo dostępne i na bardzo dobrym poziomie. Ceny są zróżnicowane, od 10 USD za zwykłą wizytę, do 30 USD za poradę specjalisty. Cena doby w szpitalu w pokoju czteroosobowym wynosi 20 USD, a w pokoju jednoosobowym wynosi 50 USD. Warto wykupić ubezpieczenie chorobowe na czas podróży, gdyż Malezja nie ma podpisanych stosownych umów z innymi krajami w dziedzinie ochrony zdrowia. W kraju istnieje sieć aptek.

Łączność

Połączenia ze wszystkimi numerami krajowymi oraz międzynarodowymi odbywają się automatycznie. Malezja dysponuje nowoczesną siecią telekomunikacyjną. W razie wątpliwości pomocą służy operator w centrali malajskiej telekomunikacji. Numer kierunkowy do Malezji to: +60 (0060). Także właściciele telefonów komórkowych, którzy zawarli stałą umowę ze swoim operatorem, mogą korzystać z aparatów na terenie Malezji. Wiąże się to jednak ze zwiększonymi opłatami, żądanymi przez dostawcę usług telefonicznych.

Usługi pocztowe

Urzędy pocztowe otwarte są codziennie z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych w godzinach od 8:00 do 17:00. W stanach Kedah, Kelantan i Terengganu urzędy pocztowe zamknięte są w piątki i dni świąteczne.

Standardowe listy lotnicze do wszystkich krajów świata kosztują 0,50 RM. Pozostałe opłaty pocztowe są zmienne. Stosownych informacji udzielają urzędy pocztowe. Również recepcje hotelowe rozeznane są w opłatach pocztowych. Przesyłka z Malezji do Europy zajmuje około dwóch tygodni.

Wymiana waluty

Walutę można wymieniać w kantorach, bankach, hotelach. Szeroko dostępne są bankomaty.

Napiwki

W Malezji nie ma zwyczaju wręczania napiwków – jest to zresztą całkowicie niepotrzebne, gdyż w restauracjach i hotelach dolicza się do rachunku 10% za obsługę. Jedynie w przypadku nadzwyczaj uprzejmej obsługi można dać niewielki napiwek.

Targowanie

Wszędzie, poza restauracjami i sklepami z ubraniami w centrach handlowych, należy się targować. Ceny dla turystów są bardzo zawyżone. Jest tylko jedna zasada: jeżeli zaczynasz się targować, to jest to dla sprzedawcy sygnał, że chce się kupić dany towar. Dlatego nie jest mile widziane rezygnowanie z zakupu po wynegocjowaniu ceny akceptowanej przez obie strony.

Kuchnia malezyjska

Kuchnia malezyjska stanowi połączenie wpływów malajskich, chińskich i hinduskich. Za obfity posiłek kupowany na stoisku gastronomicznym płaci się ok. 1-3 RM, a w restauracji – ok. 5-12 RM. Poza dużymi miastami wybór dań jest mniejszy – głównie potrawy ze smażonym makaronem (mee goreng) i zasmażanym ryżem (nasi goreng). Dania wegetariańskie oferuje większość malajskich i hinduskich kawiarni (kedai kopi). Wiele owoców i warzyw można kupić na placach targowych. Potrawy te są świeże i prawie zawsze można je zjeść bez obawy o zdrowie. Najtańsze śniadanie to roti canai – chrupiący płaski chleb zanurzany w niewielkiej ilości sosu dhal i curry ziemniaczanego (ok. 80 senów).

Na śniadanie często podaje się również jajka. Na Borneo często je się na śniadanie lakse (zupa z owoców morza). W ciągu dnia sprzedawcy wystawiają stragany i budki z owocami. Lunch i kolacja składają się z zupy wonton, dań z makaronem i ryżem, curry, pysznych owoców morza oraz pieczeni. Ais kacang to coś pośredniego między napojem a deserem. Rożek z krojonego lodu polewa się syropami i skondensowanym mlekiem i układa na fasoli lub na galaretkie (czasem na ziarnach zbóż). Z kolei cendol to mleko kokosowe z brązowym karmelowym syropem i zielonymi makaronikami, obsypane pokruszonym lodem.

Jakość wody

W Malezji zasadniczo można bez obaw pić wodę prosto z kranu. Bezpieczniej jednak kupić w sklepie wodę mineralną, która jest wyjątkowo tania.

9.5 Bezpieczeństwo

Generalnie stopień zagrożenia przestępczością jest niski. Poważnym jednak problemem są kradzieże damskich torebek, dokonywane przez złodziei na motocyklach, oraz „klonowanie” kart kredytowych. Zagrożenie ze strony miejscowych organizacji terrorystycznych istnieje, jednak jest znikome. Obcokrajowcy, podobnie jak obywatele Malezji, narażeni są na konsekwencje akcji podejmowanych przez antyrządowe ugrupowania, działające w krajach sąsiednich (Indonezja, Tajlandia, Filipiny). Główne zagrożenie dotyczy porwań dla okupu na Sabahu, dokonywanych z terytorium Filipin przez radykalnych islamistów.

Malajska Policja Turystyczna

W razie problemów można zwrócić się do funkcjonariuszy Malajskiej Policji Turystycznej. Łatwo ich rozpoznać: naszą czapki z daszkiem, opasane otokiem w kratkę oraz ciemnoniebieskie uniformy z literą „i” na czerwono-niebieskiej tarczy, przyczepionej do kieszonki na klatce piersiowej.

9.6 Kultura i zabytki

Kultura

Pomimo, że poczucie przynależności do własnej grupy etnicznej malezyjczyków pozostaje nadal silne, to jednak władze dążą do ukształtowania wspólnej, malezyjskiej świadomości narodowej. Plan ten jest obecnie powszechnie chwalony, lecz trudno mówić o jego pełnej realizacji. Między poszczególnymi grupami etnicznymi – Malajami, Chińczykami, Hindusami oraz rdzennymi szczepami – wciąż dochodzi do napięć, mimo to grupy te żyją we względnej zgodzie i harmonii. Turyści odwiedzający Malezję mogą na każdym kroku przekonać się o niezwykłej życzliwości i gościnności mieszkańców tego kraju. Bomoh, czyli malajska wiedźma znachorka, nadal pełni ważne funkcje w życiu wielu społeczności wiejskich w Malezji. Zdarzało się, że z usług bomoh korzystali nawet politycy w dużych miastach.

Na wsiach wyraźniej widać wpływy muzułmańskie, zwłaszcza na wschodnim wybrzeżu Półwyspu Malajskiego. W malezyjskiej części Borneo turyści mogą obserwować wspólnotowe życie plemion, które wciąż mieszkają w dżungli, w tzw. długich chatkach.

Sztuka

Na wschodnim wybrzeżu Półwyspu Malajskiego, czyli w części Malezji zdominowanej przez Malajów, można napotkać najciekawsze dzieła malajskiej sztuki i rzemiosła. Strona www.kakiseni.com to najlepsze źródło informacji o najnowszych zjawiskach w sztuce malezyjskiej.

Muzyka

Do wykonywania tradycyjnej muzyki malajskiej używa się przede wszystkim instrumentów perkusyjnych. Należą do nich: bębny (gendang), których jest kilkanaście rodzajów, gong, cerucap (instrument zrobiony z muszli), raurau (ze skorup kokosów), kertuk i pertuang (z bambusa) oraz celampang (z drewna). Ważne miejsce w tradycyjnym malajskim instrumentarium zajmują instrumenty dęte (wiele odmian fletu, m.in. seruling i serunai, a także podobny do trąbki nafiri) oraz strunowe, takie jak biola, gambus i sundatang.

W malezyjskim stanie Kelantan można często zobaczyć tradycyjne indonezyjskie orkiestry z gongami, zwane gamelan. Muzycy wchodzący w skład takiego zespołu grają na czterech różnych gongach, dwóch ksylofonach i dużym bębnie.

Szersze informacje odnośnie kultury malezyjskiej, a także zabytków dostępne są na stronie internetowej: <http://www.tourismmalaysia.gov.my/>.

9.7 Inne porady praktyczne

Godziny pracy:

Biznes: poniedziałek – sobota godz. 8.00-18.00,

Urzędy: poniedziałek – piątek godz. 8.00-16.15 (z godziną przerwą na lunch o 13-tej), sobota 8.00-12.45, pierwsza i trzecia sobota miesiąca są dniami wolnymi od pracy urzędników państwowych.

W stanach Kedah i Terengganu obowiązują inne godziny otwarcia urzędów: od soboty do środy od 8.00 do 16.15, w czwartek od 8.00 do 12.45, w piątek zamknięte.

W stanie Kelantan obowiązują następujące godziny otwarcia urzędów: od niedzieli do środy od 8.00 do 14.45, przerwa obiadowa od 12.45 do 14.00, w czwartek od 8.00 do 12.45, w piątek i sobotę zamknięte.

Zasady zachowania

Malezja jest krajem muzułmańskim, jednak w konstytucji zagwarantowana jest swoboda wyznań obywateli. Muzułmanie nie są w Malezji tak ortodoksyjni, jak to ma miejsce w krajach arabskich.

Aby uniknąć nieporozumień związanych z różnicami kulturowymi, należy przestrzegać kilku prostych zasad:

- Koniecznie należy pamiętać o zasadzie prawej ręki. Otóż muzułmanie i hindusi uważają rękę lewą za nieczystą. Dlatego w kontaktach z tymi nacjami należy wystrzegać się używania lewej ręki, szczególnie dotyczy to np. płacenia w sklepie. Pieniądże powinno podawać się zawsze prawą ręką, ewentualnie obiema dłońmi, nigdy lewą. To samo dotyczy wręczania prezentów, podawania czegokolwiek, ale także przyjmowania rzeczy czy pieniędzy w sklepie.
- Przy wejściu do wszystkich malezyjskich domów należy zdjąć buty. To samo dotyczy wizyt w świątyniach i meczetach.
- Przy wizycie w świątyni buddyjskiej należy wystrzegać się wskazywania palcem na wizerunki Buddy oraz siadanie w taki sposób, aby stopy skierowane były w takim właśnie kierunku. Kobiety nie powinny zbyt blisko zbliżać się do mnichów buddyjskich (nie mogą oni mieć żadnego kontaktu fizycznego z kobietami).
- Przy wejściu do meczetu (jeśli jest to dozwolone) należy mieć przykryte ramiona oraz nogi, zaś kobiety muszą czasem przykryć włosy. Często w meczetach dostępne są odpowiednie przykrycia.
- W świątyniach hinduskich zazwyczaj nie można robić zdjęć.

Fotografowanie

Przed fotografowaniem osób należy zapytać o pozwolenie.

Napięcie elektryczne

W Malezji obowiązuje napięcie elektryczne 240 V przy częstotliwości 50 Hz. Konieczna jest wtyczka adaptacyjna, którą w dużych hotelach można bez problemu wypożyczyć w recepcji.

Ostrzeżenie

Za posiadanie nawet najmniejszej ilości narkotyków grozi w Malezji kara śmierci.

Przydatne telefony:

Policja – 999

Straż miejska – 991

Straż pożarna – 994

Pogotowie – 994

Przydatne adresy

Ambasada RP w Malezji

495, 4 1/2 Miles Jalan Ampang

68000 Ampang Selangor

50704 Kuala Lumpur

GPO 10052

tel. + 603 42576733

fax + 603 42570123

Wydział Ekonomiczno-Handlowy Ambasady RP w Kuala Lumpur

Embassy of the Republic of Poland

Economic and Commercial Section

45, Jalan Tun Ismail

50480 KUALA LUMPUR

Malezja

Tel.: (+60 3) 40430940, 40427886, 40428517

Fax: (+60 3) 40430216

E-mail: brh_msia@tm.net.my

<http://www.wehkl.com>

C. Konsulat RP w Kuching

Konsul Honorowy: pani Raziah Mahmud-Geneid (angielski)

Lot 154-156 2nd floor, Jalan Sungai Padungan

93100 Kuching, Sarawak

Tel: 60-82-413877

Fax: 60-82-244406

Źródła:

- Wydział Ekonomiczno-Handlowy Ambasady RP w Kuala Lumpur
- Dane z portalu exporter.pl
- Dane z portalu Malezja.com.pl